

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Dava

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

În țara

cîntecului

de Radu Boureanu

(pag. 3)

O spioană nazistă în Hawai

Frumoasa

Rose

de I. Panton

(pag. 4)

Biologul Lena Teodorova a rezolvat în felul ei problema gulerului de blană

In acest număr:

hănhătilor
pagina
cui cuștilor

- Cînd a dispărut baiba...
- Siluete masculine
- Știți să bateți un cui?
- Cum cer bunele maniere

ANUL XX

7

(1987)

14 februarie 1964

12 pagini, 1 leu

memento

„stagiune
rusă”
la paris

Stagiunea teatrală pariziană 1963—1964 este, cu bune temeiuri, numită o „stagiune rusă”. Inceputul l-a făcut „Crimă și pedeapsă”, o dramă după Gabriel Arout și pusă în scenă de Michel Vitold la Comédie Française. După care, rînd pe rînd, pe bulevardele Parisului au apărut ne-nămurate alte afișe pentru spectacole cu piese sau dramatizări după opere literare rusești.

Trupa Madeleine Renaud — Jean-Louis Barrault joacă astfel cu mare succes la Odeon-Théâtre de France „Livada de vișini” a lui Cehov. Jean-Louis Barrault îl interpretează pe Trofimov.

Théâtre de l'Est (un tînar colectiv în care critica și publicul vede embrionul unui nou teatru național popular) joacă de două luni cu casa închisă „Mantaua”, pusă în scenă de Jean Cosmos, după celebra nuvelă cu același nume a lui Gogol. După cum remarcă o corespondentă din „Izvestia” Jean Cosmos nu l-a transpus pe Akaki Akakievici în vremea noastră — cum a făcut regizorul italian Lattuada, al cărui film rulează concomitent cu piesa pe ecranele cîtorva cinematografe pariziene —, ci s-a străduit să respecte cit mai fidel atmosfera gogoliană. Încît spectatorii nădăjduiesc și suferă împreună cu Akaki Akakievici, cel de acum un veac și mai bine.

La Studio des Champs Elysees, Marcel Cuvelier, recent laureat al unui concurs al celor mai tinere ansambluri teatrale, a pus în scenă și joacă el însuși „Oblovov”, o dramă după romanul lui Goncharov. Publicul din acest elegant cartier al Parisului ride cu hohote deși spectacolul satirizează de fapt aristocrația modernă, aristocrația banului.

André Barsacq, care nu demult a jucat la teatrul Atelier, pe care-l conduce, „Ploșnița” de Maiakovski, a pus acum în scenă la același teatru „O lună la țară” de Turgheniev. Cronicile spectacolului subliniază efortul, încununat de succes, al întregului ansamblu de a exprima toate nuanțele și subtilitățile ideii lui Turgheniev.

În sfîrșit, unul din cele mai importante evenimente ale actualei stagiuni teatrale pariziene îl constituie, fără îndoială, spectacolul cu „Copiii soarelui” de Gorki, în regia lui George Wilson la Théâtre National Populaire. Este primul spectacol regizat de George Wilson după ce a preluat conducerea teatrului, o dată cu preluarea din fruntea acestuia a lui Jean Vilgar. El atestă că noul conducător al teatrului va păstra spiritul inovator, progresist al înaintașului său.

S. R.

„O zi
în
montmartre”
la moscova

Cortina se ridică și în fața spectatorilor se ivește un colț tipic al Parisului: Montmartre, cu cafenelele, magazinele de flori, turisții și pictorii săi. Toți dansează, flirt-tează, își dau întîlniri. În acest decor spumos — dacă ne putem exprima așa — fac cunoștință o fermecătoare pariziană cu un american.

Balletul — pentru că ați înțeles, desigur, că-i vorba de un balet — creat pe muzica lui Gershwin pentru „Un american la Paris”, se numește „O zi în Montmartre” și a fost pus în scenă la Teatrul „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko” din Moscova de Vera Boccadoro, studentă la Institutul de teatru din capitala U.R.S.S. Vera Boccadoro a venit din Franța în Uniunea Sovietică acum șase ani spre a urma cursuri de specialitate. În acest rîstimp a frecventat școala de balet de pe lângă Bolșoi, după care s-a înscris la o facultate de pe lângă Institutul de teatru care formează maeștri de balet.

Premiera primului ei balet s-a bucurat de un succes răsunător. Aplauzele și felicitările păreau să nu se mai sfîrșesc. Loja

V. CERNIKOV

a fost înecată în flori, în timp ce la intrarea ei colegi de învățătură și ziariști o complimentau pentru izbînda binerită. Intervieată de o ziaristă sovietică, Vera Boccadoro a declarat printre altele:

— Îi cunoașteți mai demult? — s-a interesat reporterul.
— Da, din 1956, cînd teatrul a fost în tranza la Paris — a răspuns Vera Boccadoro. Era primul balet sovietic pe care-l vedeam. Apoi, în 1957, am făcut parte din delegația franceză la Festivalul mondial al tineretului de la Moscova. În aceeași vară am hotărît să-mi fac studiile aici. Cînd Vladimir Burmeister, maestrul de balet al Teatrului „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko” a pus în scenă „Lacul lebedelor” pe scena Operei din Paris (1960) eu i-am fost asistentă de regie. Așa mi-am făcut stagiul și, o dată cu el, susedenie de prieteni printre artiștii teatrului.

M. V.

ursoaica
muziciană

Lacul Krugloe din insula Sahalin e o adevărată împărăție a păsărilor. Iar acolo unde sînt multe păsări sînt și mulți vînători. Iată ce ne povestește unul din ei despre un intrus în această lume pașnică a ierucilor și potîrnichilor:

— Mă obișnuisem cu liniștea desăvîrșită a taigalei. Pe aceste meleaguri singuratică parcă și păsările se feresc să spargă liniștea și poate de aceea strigătele lor seamănă mai curînd cu niște suspine înăbușite. Am fost foarte mirat, deci, auzind într-o bună zi niște sunete ciudate, care începeau cu o notă înaltă și se stingeau treptat într-o vibrație gravă, prelungă. Sunetele veneau de pe malul celălalt și se repetau la intervale regulate. Ele pluteau un timp deasupra lacului și pierreau în desîș. N-am mai putut răbda și am hotărît să descopăr misterul.

Înaintam fără zgomot pe mușchiul moale spre locul de unde răzbătea originalul „concert”. O cotitură se după un copac și... surpriză! Într-un lîniș, la numai trei-zeci de metri de luminii după care mă adăposteam, am zărit o ursoaică cu doi pui. Mă întrebam, încremenit de spaimă, ce să fac?

Un zgomot puternic m-a făcut să tresar. Părea că explodase o bombă. Apoi din nou aceea vibrație gravă, melodiosă. Mi-am concentrat privirile spre locul de unde pă-

rea să vină primejdia. Dar nici vorbă de așa ceva. Ursoaicei nu-i ardea de mine... În mijlocul luminii se înălța un brad despicat de furtună. Din cînd în cînd ursoaica ridica o labă, trăgea cu putere de trunchiul despicat și apoi îi dădea drumul repede. Lemnul vibra mărunț, producînd sunetele care mă aduseseră pînă acolo.

Nu m-am putut stăpîni nici nu zîmbesc. Fiara, care cu o singură lovitură de labă frînge spinarea unui animal ca elanul, ședea acum pierdută, umilă, stăpînită de vraja „muzicii”. Cu limba scoasă ea își bălăbănea de colo-colo capul uriaș, pîros.

Extazul o făcuse să uite pînă și de obligațiile ei de mamă. Ea nu a observat că unul din pui se cățăraseră pe instrumentul ei muzical, nimerind în despăcură. Urletele lui disperate au trezit-o brusc, la realitate. O lovitură puternică de labă și copacul s-a prefăcut în tîndări, iar ursulețul s-a rostogolit la picioarele mamei. Încă o lovitură, de data asta ușoară, în scopuri punitive — pedagogice și ursulețul s-a prăvălit în tufișuri. Apoi ursoaica s-a depărțat, fără să arunce măcar o privire de regret spre instrumentul sfîrșit.

D. C.

un
petrolier
e lansat...

Leningrad, șantierul Amiralității... Pe calea imensei imprecunctorie de nave se înalță silueta impresionantă a ultimului ei „născut” — tancul petrolier „Havana”. Tocmai a fost botezat, bineînțeles cu o stîlci de șampanie! Dar bineînțeles șantierului se pierde în negura veacurilor: primele nave lansate au fost contemporane cu Petru I. De atunci, de pe calele lui au pornit să-și rotească elicele pe drumul fără pubere sute și mii de nave, cu cele mai diferite tonaje și destinații.

Recent, colectivul uzinei a hotărît că navele petroliere de 40 000 de tone nu mai reușesc să acopere necesitățile economiei țării, așa că a trecut la nave de 62 000 de tone! Ultimele dintre ele sînt „Sofia” și „Hanoi” și, bineînțeles „Havana” pusă în șantier în 1963. Dar spargătoarele de gheață, bazele plutitoare, navele de pasageri sau cargoboturile care transportă mărfurile sovietice pe toate meridianele și paralele? Mai toate s-au născut aici, la „Admiralteiski”.

În ce privește mașinile navelor, acestea au văzut lumina zilei ceva mai departe de țărmurile Baltice, pe malurile Nevei, la „Elektrosila”. Motoarele navale nu constituie însă unica preocupare a muncitorilor de aici. Recent, cunoscuta întreprindere leningrădeană a realizat un nou tip de mașină — generatorul submersibil. Plasat în interiorul unei capsule speciale, hidrogenatorul funcționează, imprevizibil, cu turbina, sub apă. Puterea prototipului realizat a fost, la început, de numai 20 000 kW, dar curînd el a atins 130 000 kW, iar inginerii socotesc că într-un viitor

apropiat puterea lui va varia între 500 și 700 mii kW.

„Elektrosila” fabrică și mașini electrice destinate termocentralelor, așa-numitele turbogeneratoare, capabile să furnizeze 300 000 kW energie electrică. Și acum, încă un amănunt: producția uzinei este expedită în 28 de țări!

S. G.

400
metri
lunar —
record
mondial

Nu de mult, în coloanele presei sovietice a apărut știrea că pentru Premiul Lenin a fost propus și un colectiv de ingineri de la Metrostroi — întreprindere ce se ocupă cu construcția marelui — punerea în funcțiune a unor noi și originale metode de străpungere a tunelurilor subterane.

Precum se știe, metroul din Moscova se întinde, în toate direcțiile, pe aproximativ o sută de kilometri și continuă să se extindă mereu. Să luăm, de pildă, șantierul „mușki”, aflată actualmente în șantier. Sub pămînt, e lumină ca ziua, și destul de cald cu toate că la suprafață domnește un ger de -20°. În tunelul înșesmintat în strai de beton armat, tunelele sînt montate direct, de asemenea, pe beton armat, în timp ce o locomotivă electrică evacuează pămîntul excavat. Iar ceva mai departe, un cilindru gol pe dinăuntru, cu un diametru egal cu cel al tunelului pătrunde tot mai adînc în pămînt împins de puternice cricuri hidraulice. Viteza lui de înaintare este de 400 de metri pe lună, ceea ce reprezintă un adevărat record mondial!

Tunelurile săpate la adîncimi mari ridică în fața constructorilor o seamă de probleme între care evacuarea apelor subterane, prevenirea avalanșelor etc., etc. fără a mai aminti de condițiile de lucru extrem de dificile. În plus, tunelurile profunde necesită, de regulă, captușirea cu tuburi de fontă, deoarece betonul armat nu poate suporta formidabila presiune a stratului de rocă, de aceea prețul de cost crește considerabil. Mult mai avantajoase se arată a fi tunelurile de mică adîncime, dar, deoarece sînt excavate la cer deschiș, construirea lor implică demolări sau deplasări de clădiri, distrugerea străzilor și a rețelei de canalizare etc.

Metoda elaborată de colectivul de ingineri sovietici permite însă construirea unor ansambluri de suprafață. E vorba de folosirea cilindrilor tăietor de care am amintit mai sus. Și cum în păturile de suprafață presiunea hidrostatică nu e mare, betonul armat poate fi folosit cu succes. În felul acesta condițiile de lucru s-au îmbunătățit simțitor, iar randamentul s-a triplă.

În clipa de față, noua metodă sovietică este studiată, la fața locului, de specialiști din R. F. Germană, Japonia și S.U.A.

A. B.

Abonați-vă
la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii vointari din întreprinderi și instituții.

În țara cîntecului

Iarna își desfășura uriașă cergă albă de la Moscova spre malul Balticeii. Mult timp, privind din tren, am văzut schimbindu-se treptat peisajul. Brazilii și mesteceții și întinderile ce veneau din spre Moscova au suit undulări de coline pînă au devenit „verdea Lituania”.

În miez de iarnă lacurile aveau platoșe de ger. Numai buchetele de pini puneau oet de un verde-negru în peisajul alb. Am zărit din tren, înălțindu-se în virful temeliilor — ca niște ființe ridicate în virful picioarelor pentru a vedea departe, ele întii, noii sosiți — coșurile de fabrici, uriașul turn al centrului de televiziune, turlele gotice. Medievalul Vilnius a întinerit în aceste vremi socialiste. Turnurile vechilor domuri gotice sînt înecate în clădirile și coșurile multor fabrici viliuote. În timpul celui de al doilea război mondial fasciștii invadatori au distrus jumătate din locuințele orașului. Dar voința poporului lituanian a făcut să se ridice ca din pămînt un nou oraș, ansambluri moderne de imobile, cartiere ce se armonizează cu construcțiile medievale.

Vilnius este unul dintre puținele orașe care întrunesc atîtea monumente arhitecturale pe un spațiu restrîns. Scriitorul Konstantin Paustovski spune că e singurul — și se pare că nu greșește. De o jumătate de mileniu, pe muntele Casteluului, masivul turn Gnediminas privește de sus, roată, pămîntul Vilniusului. Dar orgoliul i-a mai scăzut, orgoliul său medieval. Sînt înălțimile industriei moderne a Vilniusului care îl înfruntă, îl întrec: uzina de mașini de calcul, fabrica de piese de televizoare, fabrica de materiale plastice, de magnetofone „Elfa” — foarte apreciate de cumpărători — fabrica de confecții „Lelia”, cea mai de seamă de acest gen din republicile sovietice baltice etc. Noile cartiere cu linii și culori moderne rid sub cerul nordic de-a lungul malurilor riului Neris, către gara orașului.

Mașina străbate cu noi, în toate direcțiile, Vilniusul. Cerul peste oraș este albastru ca un ochi uriaș de lituan. Soarele — de aur blond, ca o podoabă a părului fetelor lituane. Dar e ger între pămînt și saule (soare), „cel care face să se ridice florile” cum îi spuneau vechii lituani.

Translatorul Gregor Berlowicz desenează în cuvinte ceea ce ne înfățișează orașul vechi, orașul nou, monumentele — trecutul și prezentul. Ne oprim în punctele importante. Ne gonește gerul și timpul, ceasurile ne gonesc. Ochiul este ventuză lacomă, obiectiv care fură mai mult senzații despre ceea ce vede. Glasul lui Gregor Berlowicz ne evocă epoci îndepărtate, pierdute în negura vremurilor, cînd pe locul unde se află catedrala în fața căreia ne oprim — operă arhitectonică proiectată de Stuska Gutsevicius — ființa un templu păgîn. Pe temelia acelei clă-

diri a strămoșilor lituani albește trupul catedralei, azi galerie municipală de pictură clasică.

N-ai văzut niciodată o broderie din cărămidă. Poate fi văzută la Vilnius. E biserica Sf. Anna (sec. XVI). Se povestește că Napoleon, în raietele sale aventuriste războinice, fiind în Vilnius și fermecat de frumusețea domului, ar fi spus: „De-aș putea, aș duce în podul palmei minunea asta, s-o așez în Paris!”. Lîngă acest poem gotic de cărămidă sugerînd, prin turle și linii curbe, o orgă imensă, roșie, se înalță, sobră și sumbră, biserica Bernardinilor. Ulița medievală care țintește spre aceste două edificii străvechi, cuprinde casa în care a trăit și a scris marele poet polon Adam Mickiewicz. La poarta bătrînei curți a casei mărunte, pătate de mușgaiul verde al umezelii, stă săpată inscripția: „Tu miestzkal Mickiewicz” — „Aci a locuit Mickiewicz”. În camerele mici, cîteva mobile autentice sau de epocă, volume personale ale poetului, manuscrise. Imagini ale timpului.

Tot în acea parte a orașului se înalță universitatea din Vilnius, unde a învățat Adam Mickiewicz. Este un vechi și im-

punător monument arhitectonic, durat cu patru veacuri în urmă. E una dintre cele mai vechi universități din U.R.S.S. Biblioteca științifică a universității trece drept cea mai mare din Lituania. Arhitectura poartă pecetea medievală.

Institutul de artă plastică, Conservatorul de muzică, Institutul pedagogic completează profilul nou al Vilniusului. Industria înaintată, știința și arta dau imaginea unui oraș pătruns de ritmul creației.

Acesta este fermecătorul, plinul de poezie și modernul oraș industrial Vilnius, pe colinele ondulate, în „verdea Lituania”, unde, printre pinii negri de verzi ce sînt, trec străbune melodii, „dainele” ce ne amintesc prin nume și nuanțe melodice, evocatoare, doinele noastre.

În parcul Vinguis, în anii din urmă, s-a durat o estradă deschisă pe care 20.000 de cîntăreți cîntă la tradiționalele serbări denumite „Sărbătoarea cîntecului”.

Lituania cîntă. Cîntă astfel glasul uriaș, melodic al poporului, venind din vechime.

În zilele petrecute la Vilnius s-a deschis salonul anual de pictură. În acea

țară nordică, paleta pictorilor e vibrantă. Concepția despre pictura de sevalet — modernă. Tinerii, interesați, caută fără a cădea în exagerare. Vor să se exprime într-un mod nou și o fac cu pasiune și originalitate. Au graficieni excelenți, unul dintre ei este Krasauskas.

Să-mi fie iertat că precipit. Dacă par schematic, fugar, o fac pentru că am cunoscut fenomenul lituanian pe durată de fulger.

Inchei, strivind din grija spațiului izvorului viu al datelor și admirației, făgăduindu-mi să dezvolt mai tirziu tema.

Am adus cu mine amintirea unei țări care a trecut din legendă, din ancestrale taine și ritualuri păgîne, la o treaptă de intensă și elevată cultură. O țară socialistă care urcă mereu trepte noi, spre permanenta desăvîrșire a bunurilor materiale și spirituale. O țară magic de frumoasă căreia i-am descifrat poate o literă din alfabetul spiritual și artistic, care mi-a adus buni prieteni, mi-a dezvăluit mari artiști ai cuvîntului, limbii și culorii.

Radu Boureanu

„Sărbătoarea cîntecului” în capitala Lituaniei.

Balaurul cu măruntaie de foc

● Un ținut mai mare decît Anglia și Suedia laolaltă ● Rîuri care poartă aur ● Safire, marmoră și... centrale atomoelectrice

Spre ținuturile răsăritene ale Rusiei au plecat, cu multe veacuri în urmă, negustorii de blănuri din Novgorod. Într-acolo au pribegit mulți locuitori liberi ai vechilor orașe rusești, căutîndu-și norocul. Industriași auzi au explorat ținuturile necunoscute, scotocind adîncurile pămîntului ce le făgăduia averi fabuloase. Dar s-au oprit în fața zidurilor de piatră ale Uralilor peste care nu se încumetau să treacă. Și abia la sfîrșitul secolului al XVI-lea oastea lui Ermak a pășit peste spinările lor girbovite, trecînd pe sub cedri care se spune că și azi mai cresc în pădurile Uralului.

Așa s-a format, cu anii, regiunea economică a Uralului, situată de o parte și de alta a masivului muntos care alcătuiește granița convențională între Europa și Asia și care se întinde, între Oceanul Inghetățat de Nord și nisipurile Kazahstanului, pe o distanță de peste 2 000 de kilometri.

„Munți dragi, împăduriți!... Îi cutreier din nou, mă catăr pe povirnișurile lor abrupte, stîncoase, cobor în văgăunile adînci, poposesc îndelung lîngă izvoare, trag în piept aerul curat al înălțimilor, plin de miremele ierburilor și florilor și nu mă mai satur așculînd șoapta pădurilor seculare...”

Dacă ar fi să ne referim doar la aspectul pitoresc al Uralului, aceste puține rînduri din multele pagini închinat de Mamin-Sibireak ținutului său natal ar corespunde scopului. Ar însemna, însă, să ne rezumăm la prezentarea unei secvențe, statice, dintr-o suită de o rară bogăție și varietate. Și adesea de un rar tragism. Căci istoria ne-a lăsat mărturie înfiorătoare despre viața neînchipuit de grea a țăranilor iobagi din Ural transformați în muncitori: mormane de schelete în subterane și lanțuri în care erau încătușați minerii. Se întimpla aceasta în urmă cu două secole, cînd fierul și cuprul din Ural începuseră să aibă căutare pe piața mondială și să aducă beneficii fabuloase și cînd palatele luxoase din Petersburg se împodobeau cu obiecte lucrate de neîntrecuții meșteri din Ural.

Istoricii ne-au pus la îndemînă file din trecutul de muncă și de luptă al Uralului, scriitorii ne-au dăruit numeroase opere dedicate acestui ținut bogat iar poporul a plămîuit tot atîtea legende despre „uriașul încins cu un briu de piatră”, despre

„balaurul cu solzi de rubin și smaragd și cu măruntaie de foc”. Dar și mai numeroase sînt paginile închinat „uriașului”, „voinicului”, „căruntului” Ural de către economiști, geografi, geologi, de diverși alți specialiști, savanți și de toți acei oameni care cu brațele și cu mintea au făurit, în anii puterii sovietice, Uralul — puternică citadelă industrială.

Din cuprinsul Uralului fac parte cîteva regiuni puternic industrializate, printre care Sverdlovsk, Celeabinsk și Perm, și o republică sovietică autonomă: Udmurtia. Ca suprafață, Uralul e mai mare decît multe state și ele destul de mari: depășește, spre exemplu, suprafața Angliei și Suediei luate împreună. Pe acest teritoriu imens s-au acumulat bogății pe drept cuvînt uluitoare. Lista lor completă cuprinde 13 000 de zăcăminte și aproximativ 1000 de minerale, marea lor majoritate fiind valorificate după Octombrie 1917.

În cadrul R.S.F.S.R. Uralul se află pe primul loc în ceea ce privește rezervele de bauxită, petrol, zinc, potasiu, azbest. În ce privește varietatea minereurilor de fier, Uralul nu are seamăn în lume. El este și una din cele mai importante regiuni producătoare de aur din U.R.S.S. Pe panta răsăriteană a masivului muntos aproape fiecare riu este aurifer. Au devenit legendarie și fabuloasele lui bogății de pietre prețioase dintre

care cele mai valoroase sînt smaragdul, rubinul, safirul, apoi ametistul, topazul, turmalinul etc. Marmoră, actită, cristalul de munte, jaspul și alte pietre decorative din Ural, cu un colorit de o frumusețe rară, se folosesc la ornamentare și fătuire.

Toate aceste bogății au permis ca Uralul să devină o uriașă uzină. Cam 60 la sută din metalele feroase, o bună parte din producția de cupru și aproape 70 la sută din utilajul metalurgic produs în republică sînt realizate în această regiune economică. Iar în ceea ce privește utilajul pentru secțiile de laminare, excavatoarele, instalațiile de foraj, compensatoarele sincron, Uralul este principalul furnizor pe scară unională.

Multe centre industriale din Ural sînt o creație a puterii sovietice. E vorba, în primul rînd, de complexe metalurgice de la Magnitogorsk și Novotroițk, Mednogorsk și Krasnoturinsk, de citadelele chimiei de la Berezniți și Solikamsk, de uzina constructoare de mașini „Uralmaș” din Sverdlovsk, uzina de tractoare din Celeabinsk, centrala atomoelectrică de la Boleiarsk. Existența acestora și a multor altor puternice centre industriale a făcut ca producția globală a marii industrie a Uralului să fie astăzi de 142 de ori mai mare decît în 1913. Și încă cîteva cifre semnificative: în ultimii zece ani producția de energie electrică a crescut de la aproximativ 23 de milioane la peste 66 de milioane kW/h. Numai hidrocentrala ce se construiește la Votkinsk, pe fluviul Kama, va avea cam aceeași capacitate ca a tuturor centralelor electrice din Rusia pre-revoluționară.

Dar oamenii Uralului? Ei dezvoltă, în condițiile pe care li le-a creat statul sovietic, tradițiile iluștrilor lor compatrioți de altădată. — muncitorii iobagi Efim și Miron Cerepanov, de la uzina din Nijni-Taghil, care au construit prima locomotivă din Rusia, metalurgistul P. Anosov, care a elaborat metoda de producere a oțelurilor superioare, savantul A. S. Popov, compozitorul P. I. Ceailkovski, scriitorii Mamin-Sibireak și Bajov și mulți alți fii ai Uralului care i-au dus faima peste hotare.

Oamenii de azi ai Uralului au adăugat înțelesuri noi vechilor legende. Ei au dat viață bogățiilor care timp de milenii au zăcut în „măruntaiele de foc” ale balaurului cu solzi de rubin și smaragd. Așa cum meșterul Danila din cunoscuta povestire a lui Bajov a cîoplit cu mîinile lui dibace o minunată floare de piatră și a insuflit-o cu căldura inimii.

Domnica Costescu

Frumoasa Rose

O
spioană
nazistă
în
Hawai

Activitatea serviciilor de spionaj hitleriste în ajutorul și în timpul celui de al doilea război mondial continuă să fie în atenția istoricilor și ziaristilor. Publicăm mai jos un interesant reportaj apărut în revista sovietică „Nedelea“.

Ca și tatăl ei, **herr Kramme**, fost ofițer superior în flota imperială, **Rose Kramme** era fanatic devotată național-socialismului.

În 1935, **Kramme**, bun prieten cu **Heinrich Himmler**, a devenit o figură importantă a **Gestapo**-ului. Copiii lui au crescut într-o atmosferă pătrunsă de ideologia hitleristă. **Lüther**, fiul cel mare, nazist la fel de convins ca și tatăl lui, a fost numit secretar personal al lui **Goebbels**, ministrul propagandei.

Într-o seară, când **Lüther** și-a adus sora la un bal al ministerului, **Rose** nu implinise nici nouăsprezece ani. Era de-o frumoasă tulburătoare.

— **Rose** — îi spuse cu emfază **Lüther** — îți prezint pe șeful meu, dl. doctor **Goebbels**.

Goebbels bătu galant din călcie, atât cât îi îngăduia piciorul șchiop și îi spuse cu un zâmbet larg pe buze, care, însă, nu-i putea ascunde hidosenia :

— Sînt încîntat, **freulein** — Dacă aș fi știut că **Lüther** are o soră atât de frumoasă, l-aș fi făcut șef de cabinet, nu secretar. Dansați, **freulein** ?

Cînd peste cîteva minute, ministrul îi propuse să vie în cabinetul lui, **Rose** acceptă imediat. De atunci, aproape în fiecare seară, în fața locuinței modeste a familiei **Kramme**, stopa un „**Mercedes**“ negru, cu zvastica pe stegulețul de pe aripa din față. Mașina venea s-o ia pe **Rose** și s-o ducă la locuința lui **Goebbels**. Aosta îi dăruia bijuterii și blănuri și se afișa cu ea la toate recepțiile oficiale.

Dar după cîteva luni ministrul se plictisi de frumoasa **Rose**. Voia, însă, să se despartă onorabil de ea așa încît ceru sprijinul unui prieten, generalul **Haushofer**, care preda la Universitatea din **Berlin** ideologia nazistă unor tineri care urmau să devină agenți ai serviciului secret al lui **Ribbentrop**. **Haushofer** nutrise dintotdeauna simpatie față de japonezi și era un adept înflăcărat al alianței nipono-germane care, după părerea lui, trebuia să stăpînească lumea.

Militariștii japonezi, care se pregăteau să cucerească Oceanul Pacific, aveau nevoie de spioni. Dar ei întîmpinau mari dificultăți în această direcție, dat fiind că trăsăturile tipic orientale ale agenților lor erau prea evidente. După ce studie, la cererea lui **Goebbels**, dosarul lui **Kramme**, generalul **Haushofer** hotărî să trimită toată familia în **Honolulu** *).

Herr Kramme-senior era foarte indicat pentru munca de spionaj. Știa la perfecție limba engleză, pe care o învățase în timpul primului război mondial într-un lagăr de prizonieri și cunoștea la fel de bine flota.

— Cît privește pe **freulein Rose** — i-a spus **Goebbels** lui **Haushofer** — te asigur că dispune de însușiri remarcabile pentru a obține de la marinarii americani tot felul de informații.

Drept care, la sfîrșitul lui 1935, familia **Kramme**, în afară de **Lüther**, pe care **Goebbels** îl reținuse pe lingă el, a plecat la **Honolulu**. După versiunea oficială ti-cluștă special pentru autoritățile din **Hawai**, **herr Kramme**, profesor pensionar, se stabilea în această insulă cu climă splendidă din pricina sănătății șubrede. Era însoțit de soția sa, **Liselotte** și de copii — frumoasa **Rose** și **Johann** în vîrstă de numai șase ani. **Kramme** închirie o casuță și începu să ducă o viață aparent liniștită de pensionar modest.

— Mă interesează limbile orientale — a declarat „profesorul“ vecinilor — și dat fiind că în **Honolulu** există multe familii

de origine niponă, vreau să profit de pri-lej și să studiez limba japoneză.

Așa încît vecinii n-au fost de fel surprinși cînd, peste cîteva zile, un japonez elegant îmbrăcat a sunat la ușa lui **herr Kramme**. „Cu siguranță că e un profesor de limba japoneză“ — și-au spus ei.

— Bun venit în **Hawai** — i-a urât străinul cînd a pășit pragul casei. Mă numesc **Okuda**. Cunoașteți scopul vizitei mele.

În ziua aceea **herr Kramme** n-a învățat nici un cuvînt nipon, în schimb a fost pus la curent cu tot ceea ce doreau să afle japonezii despre bazele și navele militare americane. Iar bugetul familiei a sporit cu cîteva mii de dolari.

Concomitent cu pasiunea pentru „limba japoneză“, **Kramme** a început să manifeste interes pentru istoria insulelor **Hawai**, îndesebi pentru vechile clădiri de piatră, construite de primii coloniști germani în Oceanul Pacific. Așa își motiva el călătoriile în cele mai depărtate unghere ale insulelor. Iar simbăta, **Kramme** pleca, de obicei, împreună cu familia în excursie cu o mică barcă cu motor și naviga de-a lungul coastei pînă la **Pearl-Harbour**, exprimîndu-și de fiecare dată admirația pentru acest port. Acolo putea urmări în voie cuirasatele și crucișătoarele impunătoare care făceau manevre, precum și avioanele care decolau și aterizau fără întrerupere. După două-trei luni de plimbări pașnice, **Kramme** cunoștea geografia insulelor **Hawai** ca pe propriul său buzunar.

Frumoasa **Rose** a legat repede prietenie cu ofițerii americani. Era deajuns să apară în costum de baie pe plajă, pentru ca unul din ei să se apropie de dînsa și să încerce să facă cunoștință. Primul „ales“ al **Rosei** a fost tinărul locotenent **Elbert Luckit**, un ins înalt, vînjos și cam sărac cu duhul. Curînd locotenentul a stîrnit invidia superiorilor săi. **Luckit** a „prezentat-o“ pe **Rose** întregului oraș și i-a făcut cunoștință cu toți ofițerii **Yacht-Clubului**, cel mai aristocratic club din **Hawai**. **Luckit** se tot lăuda în fața **Rosei** cu nava „**Nevada**“ pe care se afla el, îi vorbea despre calibrul și raza mare de acțiune a tunurilor de la bordul ei, despre misiunile serviciului de spionaj și manevrele efectuate, despre felul cum „**Nevada**“ se poate apăra împotriva submarinelor... Toate acestea se imprimau în cășorul frumos al fetei, ca pe o bandă de magnetofon.

După ce i-a dezvăluit tulburătoarei spioane toate secretele, mărginitul ofițer a învățat-o limba engleză și, ce e mai important, un mare număr de termeni marinărești. **Luckit** a fost rechemat în **S.U.A.** tocmai în momentul cînd **Rose** se pregătea să atace un „obiectiv“ mai de soi.

Următoarea victimă a fost comandorul **Lauridge Werthall**, un bărbat de 45 de ani, mult mai deștept decît **Luckit**.

— Aveți un pronunțat accent german — i-a spus el **Rosei**, chiar în momentul cînd s-au cunoscut. Cum ați ajuns în aceste insule, atît de departe de țara dv. ?

După ce **Rose** i-a explicat cauzele stabilirii ei în **Hawai**, **Werthall** a făcut următoarea remarcă :

— Cîrulă zvonul că **Hitler** și banda lui intenționează să atace Europa și chiar Statele Unite. Se spune chiar că **Ribbentrop** ar fi trimis un mare număr de spioni în **S.U.A.** sub masca unor simpli și inofensivi emigranți germani.

— Sst, nici un cuvînt mai mult — i-a răspuns **Rose** rîzînd și trîgîndu-și colțurile ochilor spre a semăna cu o japoneză. Nu sînt numai germană, ci și o primejdioasă spioană japoneză.

Werthall a izbucnit în ris : temerile îi fuseseră spulberate.

În timp ce **freulein Kramme** flirta cu marinarii americani, tatăl ei continua să lucreze febril. **Frau Kramme** îl ajuta după puteri. Sub pretext că merge la piață

după cumpărături, **Liselotte Kramme** transmitea informații de spionaj lui **Okuda**, care fusese numit între timp vice-consul al Japoniei în **Honolulu**. Pe de altă parte fără știrea lui **Okuda**, devotata familiei nazistă îi trimitea lui **Ribbentrop**, prin intermediul unor diplomați germani, copii după toate rapoartele. În răstimp de trei ani, la banca din **Honolulu** au fost transferați în contul lui **Kramme** 75 000 de dolari.

La începutul lui 1939, cu doi ani înainte ca Japonia să atace **Pearl-Harbour**, **Okuda** i-a dat lui **Kramme** noi instrucțiuni, mulțumindu-i pentru munca rodnică depusă în special de **Rose**, care obținuse de la americani mai multe informații decît alți spioni. Din momentul acela **Kramme** trebuia să-și concentreze atenția exclusiv asupra flotei americane.

„Pensionarul“ nostru a hotărît că pentru a-și continua activitatea în bune condițiuni trebuia să se mute într-un loc mai liniștit. Așa că el s-a instalat într-o vilă din vârful unei coline, de unde se deschidea o priveliște minunată spre **Pearl-Harbour**. **Kramme** a montat la fereastra balconului un puternic binoclu militar, cu ajutorul căruia putea urmări vasele, aerodromurile, cisternele cu combustibil, bateriile artileriei anti-aeriene și toate celelalte obiective ale bazei maritime militare.

În aprilie 1941, cînd se și stabilise că **Pearl-Harbour**-ul va fi atacat, la consulatul japonez a venit un secretar nou, pe nume **Morimura**.

— Îmi veți comunica următoarele informații — i-a spus el lui **herr Kramme** — numărul navelor și avioanelor care se află la bază, dislocarea lor și măsurile de apărare pe care le iau americanii împotriva unui atac. Avem nevoie de informații exacte : nume, date, cifre. Americanii ne urmăresc acum zi și noapte așa că e mai bine să nu mai venim la dv. Datele ni le veți transmite de aici.

Japonezul i-a arătat lui **Kramme** cum să folosească un sistem de semnalizare între fereastra balconului său și consulatul japonez, aflat la poalele colinei.

Morimura nu s-a înșelat. Americanii își dăduseră seama că la consulatul japonez era un adevărat stat major al spionilor. Aveau chiar unele bănuiele și cu privire la familia germană care locuia în vila de pe colină. Informatorii lor aflaseră că **Kramme** făcuse rost de un binoclu mult prea puternic, cum nu folosesc de obicei oamenii care doresc să admire numai peisajul. În afară de aceasta, americanii observaseră interesul extrem de mare manifestat de frumoasa nemțoaică față de ofițerii din flota lor.

Cînd a aflat de comportarea familiei **Kramme**, **Edgar Hoover**, șeful Biroului federal de investigații, a ordonat ca ea să fie ținută tot timpul sub observație. Agenții lui care lucrau în Olanda i-au înștiințat că **herr Kramme** primea bani de la o bancă din **Rotterdam**, organizație fictivă a **Gestapo**-ului pentru plata spionilor de peste hotare, iar agenții americani din **Germania** i-au comunicat că profesorul **Kramme** e în realitate un veteran al flotei imperiale.

La 2 decembrie 1941, cu cinci zile înainte de a-și termina misiunea, **Kramme** a încercat un nou sistem de emisie. **Rose** a urmărit toată ziua din balcon mișcarea flotei americane. La ora 6 seara, **Kramme** a transmis o informație cifrată lui **Morimura** care a comunicat-o, la rîndul lui, forțelor militare japoneze ce începuseră să înainteze spre **Pearl-Harbour**.

Într-o dimineață liniștită de duminică, la ora 7 și 50 de minute, japonezii au atacat **Pearl-Harbour**. După numai o jumătate de oră, șapte cuirasate americane aflate în port, au fost scufundate sau scoase din funcțiune. În treizeci de minute flota **S.U.A.** a pierdut 2 400 de oameni — mai mult decît în războiul hispano-american și în primul război mondial, luate la un loc.

La 8 și 30 de minute americanii au pătruns în clădirea consulatului japonez. Agenții ai Biroului federal de investigații l-au arestat pe **Morimura** chiar în clipa cînd își ardea documentele. Iar la 9 și 30 de minute agenții **F.B.I.**-ului care se aflau la consulat, au observat semnalele luminoase transmise din casa de pe colină. Cînd s-au prezentat la locul cu pricina l-au surprins pe **herr Kramme** vîrînd teancuri de bancnote într-o valiză, iar pe **Rose** arzînd niște hirtii în cămin. Ulterior americanii au aflat că o barcă japoneză urma să ia la bord familia **Kramme** și s-o transporte în Japonia.

...În cursul procesului care a avut loc la **Honolulu**, **herr Kramme** și-a asumat „cu eleganță“ toată vina, afirmînd că nici soția și nici copiii n-au fost la curent cu activitatea desfășurată de el în slujba axei **Berlin-Tokio**. Dar dovezile erau prea evidente. **Kramme** a fost condamnat la moarte (ulterior pedeapsa i-a fost comutată în 50 de ani de muncă silnică), soția lui — la 50 de ani de muncă silnică, iar **Rose** la 20 de ani închisoare (s-a ținut seama că era tinărară). Micul **Johann** a fost singurul membru al familiei de spioni care a scăpat nepedepsit.

După ultimele informații, **Rose Kramme**, eliberată de americani în 1961, a fost chelneriță la o berărie din **München**. Se mai știe, de asemenea, că în toți acești ani grei nu și-a pierdut vechiul aplomb. Numele ei a apărut în presă cînd s-a aflat că a cerut să i se plătească pensie pentru serviciile aduse Germaniei.

I. Panton

* Insulă în arhipelaful **Hawai**, din Oceanul Pacific. Înainte de cel de al doilea război mondial, **Hawai** se afla sub protecția Statelor Unite. În clipa de față, el este unul din cele 50 de state ale **S.U.A.**

Întâlnire

— SCHIȚĂ —

Desen de A. Paukov

Regimentul nostru era cantonat în orașul Katowice. Cel mai singeros și cel mai îngrozitor război din câte fuseseră vreodată pe pământ de abia se terminase. În jur, totul purta încă amprenta războiului, totul vorbea încă de uraganul ce de abia se potolise: clădirile distruse de bombardament, mizeria de necrezut a populației, sărăcia ce se întindea la tot pasul.

De după colțurile străzilor mai răsunau cînd și cînd împușcături, iar noaptea, dintre ruine, răzbateau strigăte de ajutor. Înfrinți în lupte, pitindu-se în găuri, ca șobolanii, rămășițele trupelor hitleriste încercau încă să semene teroarea. Duhul rău al fascismului avea nevoie de noi victime.

La Katowice, comandamentul sovietic folosea pentru diferite misiuni paisprezece ciini. Treisprezece erau ciini ciobănești. Al paisprezecelea, pe care localnicii îl botezaseră „Tatra”, era și el un ciine ciobănesc, dar din munții Cehiei, alb ca zăpada, cu blana mișoasă, mare și puternic, deșters cu asprimea vieții de ciine, într-un cuvînt, un prieten neprețuit al omului. După deprinderile lui semăna foarte bine cu ciinii ciobănești din Caucaz.

„Tatra” noastră era bătrînă, dar puternică, neobișnuit de rea și nu lăsa pe nimeni să se apropie de dînsa. O văd ca astăzi, zvircolindu-se în cușcă, lătrînd cît o ținea gura. Era neînfricată și nu s-ar fi speriat nici dacă ar fi apărut necuratul în carne și oase. Orice cîteori te uitai la ea te întrebai: ce i se întimplase, de ce se înrăise în halul ăsta? Chiar și lătratul ei, răgușit, te îndemna să-ți pui o asemenea întrebare. Înainte de a poposi la noi, „Tatra” trecuse prin multe mîini, rătăcise prin lume fără stăpîn și slujise la nemți, care o consideraseră trofeu de război. Bătuță de moarte, hăituită în toate chipurile, înjosită cum pot fi înjosite numai ființele înfricoșate aflate în robie, „Tatra” nu se lăsase totuși înfrîntă. Se arăta foarte independentă și dovedea o asemenea ură față de specia umană încît, uneori, te îngrozea de-a binelea...

Nevasta comandantului, o femeie cultă, translatoare pe lingă regimentul nostru, o poreclise Colos Farnavas, asemuind-o cu gigantii din antichitate, care au tulburat fantezia contemporanilor cu dimensiunile lor. Nu-mi pot da seama dacă poreclind-o astfel, nevasta comandantului se gîndise la statuia de bronz a mărețului zeu al Soarelui din Rhodos, care stătea cu un picior pe un mal al strîmtoării și cu celălalt pe malul din față și pe sub care treceau corăbiile, sau la zeul Ormuz, al cărui cult a fost introdus de Farnavas, primul rege gruzin. Dar mi se pare neîndoielnic că „Tatra”, datorită caracterului ei, putea fi asemuită cu a opta minune a lumii. Fără doar și poate că un astfel de ciine nu mai văzuse nimeni.

Printr-o întîmplare greu de explicat,

porecla ciinelui trecuse și asupra ostașului care-l îngrijea. Ostașul era un băiețandru plăcut, lat în spate, singurul om cu care, de bine de rău, „Tatra” se mai înțelegea.

Colos Farnavas... De fiecare dată cînd îmi aduc aminte numele acesta, îmi apar înaintea ochilor două ființe: ostașul zdreavăn, cu suflul de copil — pentru care tunicile ce le purta păreau că au intrat la spălat, iar cizmele îi ajungeau de abia pînă la jumătatea gleznei — și animalul de care avea grijă Colos Farnavas! Porecla era menită să sublinieze răutatea sălbatică, de fiară a ciinelui și avea un sens ironic, pentru soldat, care era înalt ca o clopotniță.

Într-o zi un om îmbrăcat în zdrențe se prezentă comandantului. După înfățișare, părea să aibă cincizeci-cincizeci și cinci de ani. Chinurile prin care trecuse erau adînc întipărite pe chipul lui. Avea ochii întunecați, privirea stînsă și obrajii palizi. Hainele de căpătîi nu-i puteau ascunde trupul scheletic. De la prima vedere îi dădeai seama că ai în fața ta pe unul din deținuții lagărelor fasciste, pe unul din nefericii care fuseseră salvați de înaintarea Armatei Roșii. Trecuse prin toate chinurile, murise de o mie de ori și rămăsese totuși în viață, trezind în sufletul celor care-l vedeau un sentiment de milă pentru soarta lui și de ură față de călăi. Scoțîndu-și șapca mototolită, într-o atitudine de rugă fierbinte, spuse încet, bîlbîindu-se ușor și amestecînd cuvinte rusești cu cele poloneze:

— Domnule colonel, vă rog să mă scuzați... spuneți-mi... am auzit că aici se află un ciine ciobănesc... Patrulează cu un soldat al dumneavoastră... Caut un ciine. L-am pierdut la începutul războiului. Domnule colonel, dați-mi voie să-l văd... Și dacă-i al meu, dați-mi voie să-l iau cu mine... dacă nu aveți nimic împotriva... Vă rog să mă iertați, dar e tot ce mi-a mai rămas, după război. Nu mai am pe nimeni dintr-ai mei...

Omul fusese la Auschwitz. Mărturie era numărul imprimat pe braț, un număr cu șapte cifre. Rămăsese singur pe lume. Soția și fiica lui fuseseră omorîte în camerele de gazare, iar rudele apropiate se răspîndiseră prin lume, ca frunzele uscate bătute de vînt.

Ciini se aflau în fundul curții, fiecare în cușca lui. „Tatra”, din pricina firii ei, era legată pe lanț scurt.

Colonelul îi permise fostului deținut să intre în curte. Cînd zări printre ciini unul alb, deținutul își miji ochii iar pașii începură să-i șovăie, de parcă era gata să cadă. Privind cu încordare, se îndreptă spre ciinele cu blana albă... Simțîndu-l de la distanță, ciinele încetă să latre, se

smuci din lanț și rămase nemîșcat, cu toată ființa încordată. Părea că vrca să-i sară înainte, dar nu cuteza să se miște din loc de teamă să nu se înșele.

O liniște uimitoare se înstăpînise în jur; ceilalți ciini încetaseră și ei să latre. Bătrînul se apropie la fel de încordat ca mai înainte, cu pasul șovăielnic, fără să vadă nimic altceva decît pata albă ce se profila dincolo de rețeaua de sîrmă și începu să șoptească numele ciinelui. Șoapta de abia se auzea, dar freamătul buzelor se vedea limpede. Ciinele prinse șoapta din zbor, urechile lui fură cuprinse de un tremur mărunț, zgarda îi intră adînc în grumaz, mușchii i se contractară. Urechile! Ele exprimau acum, deopotrivă, așteptarea înfrigurată și pătimașă, speranța arzătoare, credința și teama ascunsă, teama că totul nu va fi altceva decît un miraj, ce va licări cîteva clipe și apoi va dispărea, după care nu va rămîni nimic altceva decît viața în spatele rețelei de sîrmă... Ciinele trecea prin aceleași sentimente ca și omul care se apropia de el. Și cînd șoapta omului ajunse pînă la el, ciinele se aruncă spre stăpînul lui, dintr-o parte, într-un chip straniu, cu toată ființa lui. Bătrînul deschise larg poarta, se aplecă spre ciine, căzu în genuchi în fața lui și îl îmbrățișă. Ciinele se lipi de el și rămăseră unul lingă altul, multă vreme, ca un tablou al bucuriei și al durerii.

Într-un tirziu, bătrînul îi scoase lanțul și-l luă cu el. Îl priveam cu răsufierea tăiată de emoție. Pe chipul lui Colos Farnavas al nostru, ostașul care-l avusese în grijă, se citea o uimire copilărească. „Tatra” era de nerecunoscut. Unde dispăruseră sălbăticia ei de necrezut, răutatea ei, ura ei față de toți cei din jur? Se liniștise dintr-odată și supusă își privea tot timpul stăpînul în ochi, alintîndu-se neîncetat, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că nu se vor mai despărți niciodată...

Colonelul își întinse mîinile ocolitoare deasupra bătrînului. Acesta, după ce fu bine hrănit, primi o sumă destul de mare în bani polonezi. Bătrînul era medic și tot timpul repeta, recunoscător, în limba lui: „Mulțumesc, mulțumesc, domnule!”. Ostașii au încercat să hrănească și ciinele pe săturate, dar fără succes. „Tatra” nu putea minca. I se puse un spasm în gît.

...Au plecat amîndoi pe inserat. Toți cei care lucrau la comandament au ieșit să le ureze drum bun: colonelul, soția lui și ostașii. În lumina amurgului, siluetele celor doi se profilau limpede, tot mai departe.

Carlea străină în U.R.S.S....

Editura de stat pentru literatură universală a publicat de curînd primul volum din „Istoria literaturii italiene”, monumentală operă a lui Francesco de Sanctis, critic literar din secolul XIX. În aceeași editură au apărut romanele „Incidentul” de scriitorul turc Orhan Kemal și „Pietricica din jocul cel mare” de prozatorul german Alfred Kurella.

Editura de stat pentru literatură („Goslitizdat”) a tipărit și ea o serie de traduceri, printre care se numără „Midas cel negru” de Jan Carew, un cunoscut scriitor din Jamaica și bogata antologie „Povestiri germane din secolul XIX”. În volum sînt adunate lucrări scurte aparținînd lui Gerhardt Hauptmann, Thomas Mann, Heinrich Mann, Arnold Zweig etc.

În aceeași editură a apărut volumul intitulat „Poeti lirici din Grecia și Roma antică”. Interesant este faptul că în el e cuprinsă traducerea — făcută de Iakov Golosovker — a unor versuri de Sapho, Alcaeus și Anacreon care au fost abia de curînd descoperite. Ele erau scrise pe papirusuri găsite cu prilejul unor săpături arheologice efectuate în Republica Arabă Unită.

În îngrijirea Universității din Moscova a apărut lucrarea criticului literar Roman Samarin, „Opera lui John Milton”. Cartea reprezintă o aprofundată analiză a activității creatoare a marelui scriitor și a rolului său în istoria literaturii britanice și universale.

„Vostocinii Almanah”, colecție anuală de traduceri din literatura popoarelor Asiei și Africii, a intrat în al șaptelea an de existență. Grație lui, cititorii sovietici au luat contact cu operele scrise de chinezul Tao Iuan-min (sec. IV), arabul Abul-Ala al-Maari (sec. XI), coreeanul Lim Ce (sec. XVI), vietnameza Doan Thi Diem (sec. XVIII) etc. Scriitorii contemporani sînt și ei reprezentați în mare număr prin lucrările lui James Aggrey (Ghana), Renê Philombe (Camerun), Abdel Wali (Yemen), Osman Awang (Malaezia), Richard Rive (Africa de Sud), Sani Pane (Indonezia) etc.

...și cartea sovietică peste hotare

La Rio-de-Janeiro a apărut culegerea intitulată „Poezia antologică a lui Vladimir Maiakovski”, în traducerea poetului Carrera Herra. Cu acest prilej criticul brazilian O. Marces scrie: „Dintre toți poeții brazilieni contemporani, Carrera Herra e cel care a fost în cea mai mare măsură fermecat de incomparabilul poet sovietic, Vladimir Maiakovski, în care a văzut un frate și un prieten. Se poate spune că poetul brazilian a mers multă vreme mină-n mină cu genialul cîntăreț al revoluției, Carrera Herra a descifrat tainele limbii ruse, pentru a-l citi în original pe Maiakovski. Editarea culegerii de poezii din lirica lui Maiakovski, confirmă cît de apropiat este Herra de marele poet rus. Carrera Herra este nu numai autorul unei biografii a lui Maiakovski, ci și un traducător admirabil al celor mai cunoscute poezii din lirica ace-

storia... Prevestim traduceri cea mai largă popularitate printre iubitorii de adevărată poezie.”

★

Editura pariziană „Seuil” a publicat romanul lui Vladimir Tendriakov, „Ziua care fuge”, în traducerea Liliei Denis. Editura franceză „Stock” a publicat în traducere povestirea lui Vladimir Solouhin, „Bobul de rouă”.

★

Trilogia lui Alexei Tolstoi „Calvarul” a apărut în traducere la editura „Imprensa Nacional de Cuba”. În trilogia lui remarcabilă, scrie criticul Rojelio Luis Bravet, marele romancier sovietic ne-a înfățișat dinlăuntru procesele revoluției. El ne-a arătat ce a însemnat revoluția

pentru oamenii din toate păturile sociale, pentru oamenii cu vederi și cu țeluri foarte diferite. Alexei Tolstoi, un maestru al prozei și un bun cunoscător al psihologiei omenești, a zugrăvit un tablou zguduitor al Marii Revoluții din 1917, în toată largimea și profunzimea ei.

★

La editura „Kultur und Fortschritt” din R. D. Germană, au apărut două povestiri semnate de Konstantin Simonov, sub titlul comun „În sud”. În aceeași editură a apărut povestirea lui Alexandr Ceakovski „Lumina stelei îndepărtate”.

★

Revista poloneză „Kultura” a publicat de curînd o culegere din opera lui Iliia Selvinski, ce include poezii din diferitele perioade de creație ale poetului.

Fantome în lumea

Așezarea elementelor
în ale chimiei atât de natura
ascunde în spatele celor 103

Încercări de clasificare
drept cuvânt că principala p
lui material furnizat în „ava

Căutarea asemănărilor, analogiilor, încercarea de a găsi firul conducător spre a se face ordine în clasificările propuse de diferiți chimiști — iată „problema-cheie” pentru Berzelius, Döbereiner, Newlands și alții alții. S-au propus clasificări în grupe de câte trei elemente („triadele” lui Döbereiner) sau de câte opt („octavele” lui Newlands), — pentru a nu da decât aceste două exemple; se iscau furtunoase discuții cu partizani și adversari ai respectivelor puncte de vedere. Noile descoperiri însă răsturnau mereu sistemele propuse, căci elementele descoperite „se încăpăținau” să nu se încadreze în schemele existente. Tocmai aceasta constituia punctul vulnerabil al tuturor încercărilor de sistematizare propuse — nu se ținea seama de eventualitatea descoperirii unor noi elemente, schemele cuprindeau doar materialul cunoscut.

Cam așa stăteau lucrurile, când în 1869 D. I. Mendeleev își publică sistemul periodic al elementelor. După cum se știe, el așează cele 63 de elemente cunoscute atunci în ordinea creșterii greutăților lor atomice, iar elementele cu proprietăți asemănătoare le așează unele sub altele, alcătuind grupele sistemului.

Constatănd că după un anumit număr de elemente, proprietățile elementelor se aseamănă, el numește șirurile orizontale — perioade și enunță legea periodicității, după care proprietățile chimice ale elementelor variază periodic în funcție de greutatea lor atomică.

Căsuțe pentru ... „nou născuți”

S-a scris și se scrie mereu despre marele merit al lui Mendeleev, dar credem că nu este lipsit de interes să arătăm prin ce a fost atât de important sistemul său periodic și prin ce se deosebea acesta de toate sistemele precedente.

Mendeleev a descoperit o lege a naturii în rolul pe care-l joacă greutatea atomului în ceea ce privește proprietățile sale și a avut îndrăzneala nu numai s-o aplice cu consecvență la alcătuirea sistemului său, folosind materialul existent, ci să și prevadă că acolo unde aplicarea

mecanic
mente c
leai gr
tear
„căsute
mente r
Mend
de eler
tele inv
țite ace
Apari
nește v

ti ală
de mul
ță prin
care au
terii ic
D. I. M

PRIMIRE

RETORTE

EPRUBETE

Nici gerul,
nici arșița
nu-i intimidează

Siliconii

Deși existența celor două elemente amintite aici datează de milioane de ani natura le-a ținut tot timpul despărțite. A fost suficientă însă intervenția creatoare a omului pentru ca ceea ce părea irealizabil să se înlățească. Din unirea celor două elemente într-un complex mai larg organic s-au obținut compuși noi — siliconii.

Primul care a pronunțat cuvântul silicon și a întrevăzut în 1936 perspectiva acestor noi compuși a fost cunoscutul om de știință englez prof. Kipping, de la universitatea din Nottingham. N-a trecut decât un an și, concomitent în U.R.S.S. și S.U.A., au fost înregistrate primele patente pentru obținerea pe scară industrială a produșilor pe bază de siliconi. În Uniunea Sovietică cercetările în acest domeniu sînt strîns legate de numele lui K. A. Andria-

nov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. Produsele pe bază de siliconi cu însușiri, am putea micariculi sau, înșiși, realizate de institutul moscovit condus de D. I. Mendeleev.

Dar să vedem care sînt produsele pe care însușiri „miraculoase” este

La pol și în rachetele cosmice

Dialogul care urmează a avut loc cu cîțiva ani într-o mină din Donbass nicul havezei ridicase capota moto căuta ceva. Bătîndu-l pe umăr, ma îndemnă :

— Dă-i înainte!

— Cred că a ars motorul — îi runcătorul necăjit. Am nimerit într dură

— Fii pe pace, n-a ars nici un Cum să se întimplă una ca asta c izolare pe bază de siliconi ?

De regulă, din cauza suprasolicite stantenele, motoarele „ard” în prop izolate la zece. Este de ajuns, însă, izolate printr-o carcasă de polimer organici pentru a fi pusă în afara primejdii.

Polimerii pe bază de carbon s apărăre în fața oxigenului, și atr oxidează” și suferă transformări im te care duc la pierderea însușir bază, la degradarea lor. În schimb, polimerilor silico-organici, care

Nu întimplător oamenii consideră de mult carbonul și siliciul pivoții naturii. Fără carbon n-ar exista flora și fauna, fără siliciu munții și mineralele. Existența organismelor vegetale sau animale este un proces continuu de formare, de modificare și de descompunere a hidraților de carbon și a albuminelor macromoleculare. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, peste 50 la sută din masa globului pămîntesc se compune din bioxid de siliciu iar în partea exterioară a scoarței terestre el se ridică la peste 60 la sută din conținutul acesteia.

Mendeleev avea dreptate!

Elementelor

periodic al lui D. I. Mendeleev pare astăzi oricărui începător să se înțeleasă încît multă lume nici nu bănuiește cîtă trudă se pune pentru sistemul acesta, ocupate de elementele cunoscute. Dar chiar de la începutul secolului trecut și se poate spune pe baza experiențelor savanților din acea epocă a fost tocmai sistematizarea imensului număr de elemente colțurile lumii, din zeci și sute de laboratoare.

Pe lângă neconcordanțe (elemente care erau așezate în ordine crescătoare după greutate atomică), trebuiau lăuate în considerare și elementele necunoscute.

Descoperirea a circa 20 de elemente noi, revoluționare și care au adăugat la cunoștințele noastre, a indicat cu elocvență și claritate că sistemul periodic este „evident”, de „na-

șter” și că sistemul propus de el capătă justificări fizice o dată cu descoperirea particulelor elementare din atom, a radioactivității, a gazelor inerte (aceste epocale descoperiri s-au făcut în ultimul deceniu al secolului trecut, iar Mendeleev a murit în 1907), dar chiar după cîțiva ani de la publicarea sistemului său au fost găsite unele elemente pentru care lăuate locuri goale și cărora le prevăzuse proprietățile. Aceste elemente s-au încadrat perfect în sistem tocmai acolo unde anticipase Mendeleev, așa că și cei mai sceptici au fost convinși.

Vorba francezului: „Căutați femeia!”

și chiar inexistente în natură. Este vorba despre așa-numitele transurane, elemente cu numere de ordine 93-103, aflurate în sistem dincolo de uraniu (numărul de ordine 92), de unde le vine și numele. Ele au fost obținute în urma unor reacții nucleare, provocate și dirijate de om în reactoarele nucleare.

Nu toate elementele din sistem ne sînt însă la fel de bine cunoscute. Dacă marea lor majoritate au fost obținute și sub formă de combi-

Necunoscutele...

Încă în 1870 Mendeleev a prevăzut, printre altele, existența în grupa I principală a sistemului, a încă unui metal alcalin pe lângă cele cunoscute. El l-a denumit provizoriu „ekaceziu”, adică asemănător cesiului, cel mai greu metal alcalin. Tot Mendeleev și cam tot la aceeași epocă a considerat că familia halogenilor din grupa a VII-a principală nu se termină cu iodul; el a prevăzut descoperirea unui element „ekaiodul”.

Aceste elemente au constituit obiectul căutărilor multor savanți. Se descopereau fenomene noi, metode de investigație se perfecționau mereu, dar „fantomele” rămăneau nedescoperite. Cînd s-a văzut că toate elementele mai grele decît bismutul (element cu numărul de ordine 83) sînt radioactive, s-au pus mari speranțe în metodele analizei radiometrice, căci „fantomele” trebuiau să fie radioactive. Și totuși, treceau ani, decenii, s-au obținut zeci de izotopi radioactivi ai elementelor de la sfîrșitul sistemului, s-au descoperit așa-numitele serii sau familii radioactive, care leagă între ei anumiți izotopi radioactivi capabili să se transforme unii în alții, dar franciul și astatinul nu se întîlneau printre acești izotopi.

Numărute cercetări ale probelor de apă din diferite mări, care conțin în cantități mari atît metale alcaline, cît și halogeni, deci elemente inrudite cu „fantomele” au răsărit fără rezultate. Oamenii de știință și-au îndreptat atenția către cele mai felurite obiecte de cercetare, de la minerale dintre cele mai rare, pînă la cenușa de diferite proveniențe, dar în zadar.

Așa cum se întîmplă în asemenea cazuri, s-au publicat în cîteva rînduri lucrări în care se anunța descoperirea elementelor cu numerele de ordine 85 și 87, ba chiar se propuneau și denumiri pentru aceste elemente. De fiecare dată însă, se constata că avusese loc o „alarmă falsă”, iar „căsuțele” respective rămăneau neocupate.

...își fac apariția

Oamenii de știință nu cedau însă. În legătură cu posibilitatea găsirii acestor elemente se propuneau noi teorii, se făceau noi experiențe. Și în cele din urmă știința a triumfat. În 1939 în Franța a fost obținut „elementul-fantomă” din căsuța 87 prin transformări radioactive ale uraniu din izotopii actiniului. În cercetarea sa, cercetătorul care l-a descoperit l-a numit franciu și i-a dat simbolul Fr.

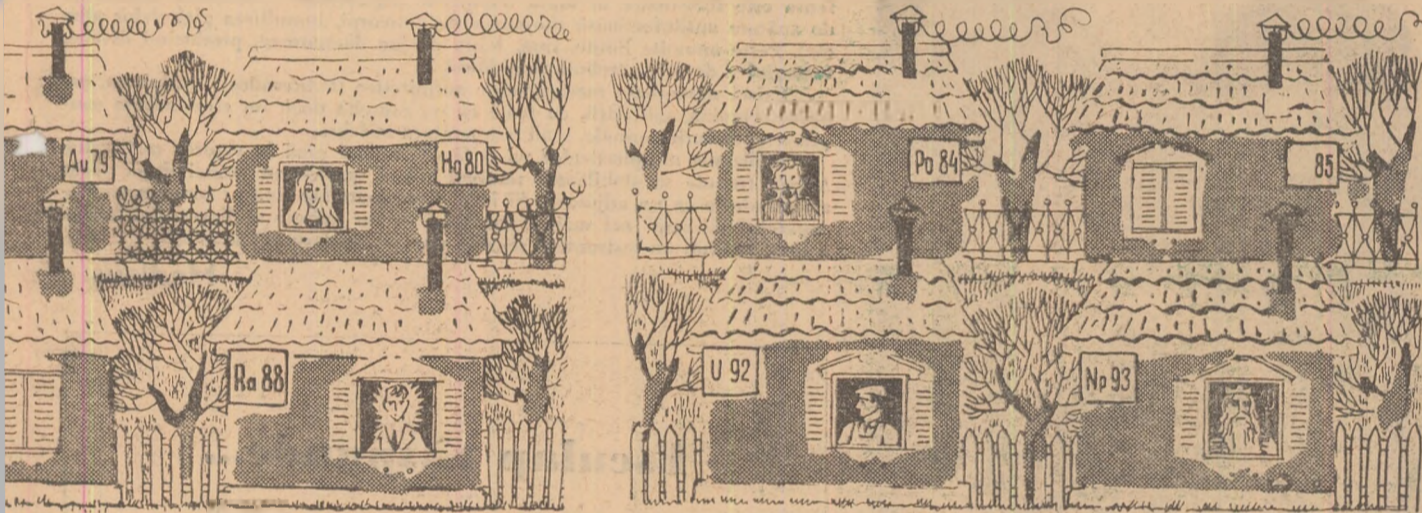
În 1942 a fost găsit, în Austria, tot prin studii de fizică nucleară, în transformări ale izotopilor radioactivi celălalt „element-fantomă” — cel din „căsuța” 85. Același element a fost obținut și pe cale artificială prin bombardarea cu particule alfa a uraniu din izotopii bismutului. Numele de astatin ce i s-a dat (simbolul At) înseamnă „nestabil” și pune în evidență tocmai acest caracter al elementului.

S-a calculat că în natură franciul și astatinul se întîlnesc în cantități infime — de ordinul miligramelor. Aceasta se datorește în primul rînd faptului că transformările radioactive în urma cărora se pot forma franciul și astatinul sînt deosebit de rare, ele constituind ca un fel de „anomalii” ale seriilor radioactive cunoscute. Afară de aceasta, chiar dacă se formează, elementele respective au o viață foarte scurtă. Se știe că elementele radioactive sînt caracterizate prin așa-numita perioadă de înjumătățire, care poate varia de la fracțiuni de secundă pînă la miliarde de ani. „Elementele-fantomă” se dezintegrează la jumătate în decursul cîtorva ore și de aceea nu au timp să se acumuleze în cantități mai mari.

Deocamdată astatinul și franciul au doar o importanță științifică. În Uniunea Sovietică de pildă, astatinul e folosit la studierea afecțiunilor glandei tiroide. Proprietățile lor însă sînt atît de specifice, încît se poate afirma că într-un viitor probabil destul de apropiat și aceste „fantome” vor fi aplicate mult mai larg pentru nevoile practice ale omului, așa cum s-a întîmplat și cu atîtea alte elemente rare, nestabile, obținute în cantități extrem de mici.

D. Camboli

Catedra de chimie
Institutul Politehnic București

Casele 6 și 7 din orășelul Sistemului periodic au existat, timp îndelungat, două căsuțe nelocuite, la numerele 85 și 87.

Elementele 6 și 7 din orășelul Sistemului periodic au existat, timp îndelungat, două căsuțe nelocuite, la numerele 85 și 87.

Sistemul periodic cuprinde astăzi 103 elemente, el este lipsit de locuri goale, iar uluitoarele investigații în microcosmos atomic au întregit cu date fizice cunoștințele noastre și au pus la dispoziția oamenilor de știință metode pentru obținerea pe cale artificială a unor elemente noi

nații și în stare liberă, studiate, purificate, aplicate în nenumărate domenii, au mai rămas totuși, chiar azi, cu toate metodele ingenioase de investigație, de analiză și de sinteză ce ne stau la dispoziție, unele elemente „misterioase”, „fantomatice”.

În structura sa, este practic indescriptibilă la influența oxigenului.

Unii oameni de știință au încercat să găsească limite, dar acestea sînt doar de natură teoretică. Dar oricum, răsiniile de siliconi rezistă la temperaturi cu circa 200 de grade mai mari decît cele pe bază de polimeri. Materialele electroizolante silice rezistă temporar la temperaturi de la 500 de grade C, ceea ce reprezintă sușire deosebit de importantă pentru construcția de aparatură de mare putere. Folosirea unor asemenea materiale izolante în U.R.S.S. a permis mărirea — 6 ori a capacității motoarelor electrice, ceea ce explică de ce acolo circa o treime din cantitatea de siliconi sînt folosite ca materiale izolante.

Unii oameni de știință au încercat să găsească limite, dar acestea sînt doar de natură teoretică. Dar oricum, răsiniile de siliconi rezistă la temperaturi cu circa 200 de grade mai mari decît cele pe bază de polimeri. Materialele electroizolante silice rezistă temporar la temperaturi de la 500 de grade C, ceea ce reprezintă sușire deosebit de importantă pentru construcția de aparatură de mare putere. Folosirea unor asemenea materiale izolante în U.R.S.S. a permis mărirea — 6 ori a capacității motoarelor electrice, ceea ce explică de ce acolo circa o treime din cantitatea de siliconi sînt folosite ca materiale izolante.

Unii oameni de știință au încercat să găsească limite, dar acestea sînt doar de natură teoretică. Dar oricum, răsiniile de siliconi rezistă la temperaturi cu circa 200 de grade mai mari decît cele pe bază de polimeri. Materialele electroizolante silice rezistă temporar la temperaturi de la 500 de grade C, ceea ce reprezintă sușire deosebit de importantă pentru construcția de aparatură de mare putere. Folosirea unor asemenea materiale izolante în U.R.S.S. a permis mărirea — 6 ori a capacității motoarelor electrice, ceea ce explică de ce acolo circa o treime din cantitatea de siliconi sînt folosite ca materiale izolante.

Unii oameni de știință au încercat să găsească limite, dar acestea sînt doar de natură teoretică. Dar oricum, răsiniile de siliconi rezistă la temperaturi cu circa 200 de grade mai mari decît cele pe bază de polimeri. Materialele electroizolante silice rezistă temporar la temperaturi de la 500 de grade C, ceea ce reprezintă sușire deosebit de importantă pentru construcția de aparatură de mare putere. Folosirea unor asemenea materiale izolante în U.R.S.S. a permis mărirea — 6 ori a capacității motoarelor electrice, ceea ce explică de ce acolo circa o treime din cantitatea de siliconi sînt folosite ca materiale izolante.

liere nu ar putea fi folosite atunci cînd de la arșița de vară trece în bariera termică”, avionul cu reacție din „stratosferică” unde coloana de mercur nu se ridică niciodată peste minus 50 de grade C.

Ștersul vaselor?

Problemă

depășită

Siliconi au o proprietate curioasă — resping apa. Această proprietate se numește hidrofobia silicilor. Un strat de siliconi de grosimea unei milioane de centimetri nu conține decît cîteva zeci de macromoleculă. Dar chiar și un asemenea strat microscopic este practic impermeabil. Picăturile de apă se ciocnesc de bariera de nepătruns a radicalilor organici. Ca și celele untrici, radicalii de etil, metil și fenil încadrează lanțul de siliciu și oxigen ecranizînd legăturile siloxanice. Aerul și gazele au drumul liber, pentru apă și solventii trecerea este oprită.

În multe țări ale lumii încălțăminte de piele sau din materiale sintetice se prelucurează cu siliconi și devine astfel perfect impermeabilă. Vesela acoperită cu un strat subțire de siliconi acoperită cu un strat ștersul vaselor, atît de neplăcut, dispare din preocupările gospodinelor sau ale marilor cantine și restaurante.

Apa se infiltrează foarte repede prin toate tipurile de zidărie, cauzînd deseori degradări care micșorează rezistența construcției și urîșesc aspectul fațadei. Pe

timp de iarnă apa absorbită îngheață în interiorul zidăriei și dilatarea determină crăpături. Sărurile și clorurile de apăsă eflorescențe albe sau gălbui care dau construcției un aspect murdar, foarte neplăcut. O aplicare de hidrofug siliconizat pune construcția la adăpost de toate aceste inconveniente.

În prezentul timp, avioanele mari frinează greu pe pistele ude de aterizare și de aceea lungimea acestora trebuie mult mărită, ceea ce se realizează cu cheltuieli mari și necesită cantități impresionante de beton. În viitorul apropiat în U.R.S.S. se va practica acoperirea cu siliconi a pistelor de pe aerodromuri permițînd pe timp neprielnic aterizarea ușoară și rapidă a marilor avioane de pasageri. Totodată, această măsură va feri pistele de îngheț în timpul iernii și va ușura mult munca plină de răspundere a piloților.

Știința polimerilor silico-organici a împlinit un sfert de veac de existență. Nu de mult era încă o pată nedefrișată pe marea hartă a compuşilor chimici, Azi e pămîntul făgăduinței, Dar miine?

Perspectiva dezvoltării chimiei silicilor pot fi mai ușor înțelese dacă ne închipuim că uriașa industrie chimică organică a zilelor noastre, cu miile de fabrici și uzine, se bazează pe carbon. Iar carbon există în scoarța Pămîntului în proporție de numai 0,09 la sută. În schimb oxidul de siliciu și oxigenul, compușii principali ai silicilor, formează 76 la sută din natura care ne înconjoară!

Chimia siliconilor așteaptă noi și temerari cercetători care să deschidă și mai larg porțile acestui mare univers la îndemîna omului.

Ing. Radu Comșa

Temperatură

... in
corpore
sano

Somnambulismul, boală curabilă

Fiecare din noi a auzit desigur destule povestiri despre lunatici. Iată ce scria în legătură cu el savantul rus I. I. Mecnikov în ale sale „Studii despre optimism”: „Într-un spital fusese angajată ca soră o tânără de 24 de ani, isterică și somnambulă. Într-o noapte, medicul de gardă a fost martor la următoarea scenă: fata s-a dat jos din pat și a pornit spre mansardă unde se afla dormitorul comun. Ajungând pe palierul de sus al scării ea a deschis o fereastră, a ieșit pe acoperiș și a început să se „plimbe” chiar pe marginea lui, urmărită cu groază de o altă soră. După un timp s-a întors printr-o altă fereastră și a coborât în camera ei. Umbla fără zgomot, cu mișcări automate; miinile-i atârnavă de-a lungul corpului puțin înclinat; capul și-l ținea drept și țepăn; părul era despletit, iar ochii larg deschiși. Semăna cu o nălucă”.

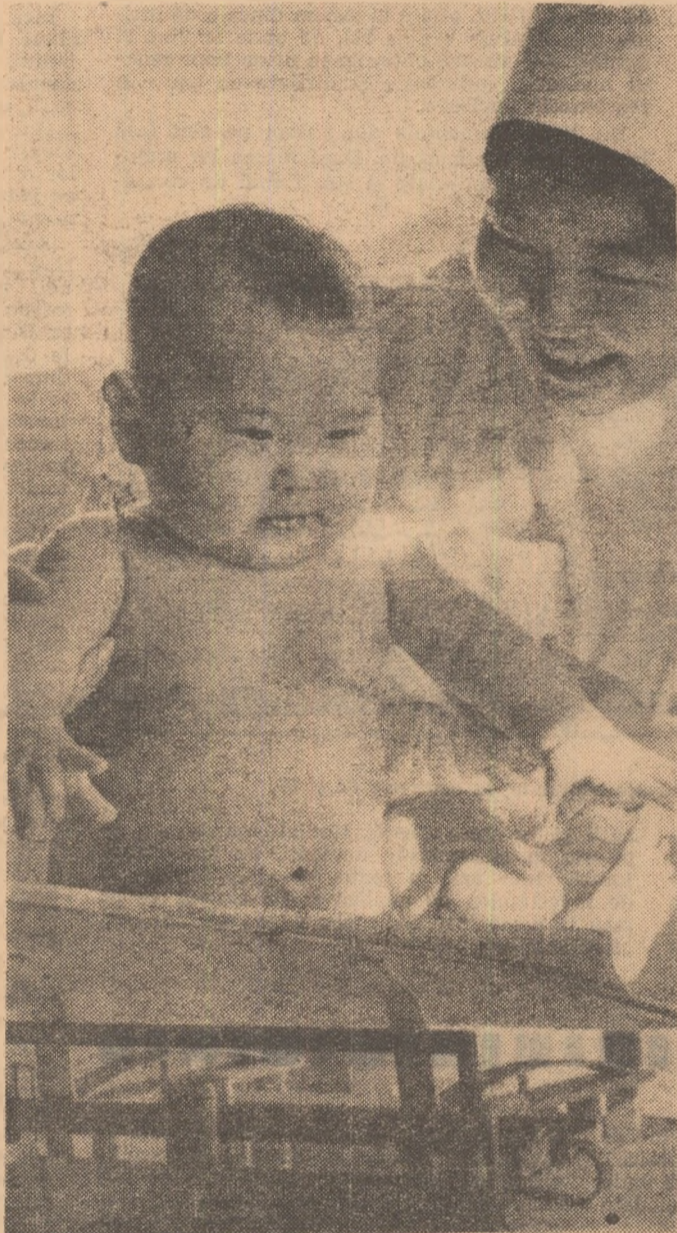
Fenomenul acesta atât de ciudat este cunoscut oamenilor de milenii, dar fundamentarea lui științifică a fost descoperită abia de curind. Așa că nu-i de mirare că somnambulismul a fost izvorul a tot felul de superstiții și legende. El a fost pus de pildă pe seama acțiunii unor forțe supra-naturale sau a acțiunii exercitate de razele Lunii. Nu este însă de loc greu de demonstrat că Luna nu are aici nici un amestec. Nu este obligatoriu la lunaticii tendința de a ajunge cu orice preț pe acoperiș. Cu aceeași rivnă, ei pot tinde spre alte direcții, de pildă ripe sau subsoluri. Singurul amestec al Lunii este că, în nopțile senine, somnambului sint mai ușor de descoperit.

I. I. Mecnikov este de părere că „în timpul crizelor firești de somnambulism omul capătă însușiri pe care nu le-a avut în stare normală și devine puternic, sprinten, bun gimnast, aiudoma strămoșilor săi antropomorfi... Omul a moștenit de la strămoși o sumedenie de mecanisme cerebrale a căror activitate a fost ulterior reprimată de procese de inhibiție dezvoltate mai târziu. Se vede că nu întimplător un medic care a urmărit cum evolua un „acrobat” lunatic, constata la el deprinderi proprii maimuțelor cățărate: degetele mari de la mîini răschirate iar tălpile picioarelor răsucite spre înăuntru.

Somnambulismul este o boală destul de rară așa că nu există medic care dacă a întâlnit odată un asemenea caz să nu și-l amintească toată viața. Un tată povestea medicului că fiul său se comportă uneori straniu: noaptea se dă jos din pat și se plimbă prin casă. Ba, s-a întimplat de cîteva ori s-o zbughească din pat direct în stradă, iar odată a încercat ușa de la balcon, dar din fericire aceasta era încuiată. Tatăl băiatului a bănuit că era vorba de somnambulism. S-a hotărît să i se aplice un tratament cu hipnoză în timpul somnului. La ora stabilită medicul a sosit la locuința bolnavului. Tânărul era cufundat într-un somn adine. Punindu-i mîna pe cap medicul i-a transformat, cu ajutorul sugestiei, somnul obișnuit într-unul hipnotic. Tânărul a început să răspundă la întrebările medicului. I s-a propus să repete tot ce făcuse în timpul ultimei crize. Băiatul s-a dat jos din pat, s-a apropiat de raftul cu cărți de unde a seos una și s-a întors din nou în pat. Tatăl a confirmat că întocmai așa se comportase în timpul ultimei crize. De data aceasta tânărul a făcut toate mișcările cu ochii închiși dar uneori se întimplă să-i aibă deschiși de parcă ar fi fost, trează.

Tânărului i s-a sugerat să renunțe la aceste plimbări în somn. Și într-adevăr, timp de doi ani cît a fost ținut sub observație, nu s-a mai înregistrat nici o criză.

P. Bul

— La vîrsta mea, zice Ghenea, nu se pun probleme de siluetă

varietăți medicale

CONTRA DIZENTERIEI

Medicul și chimistul sovietic Vladimir Mohnaci s-a contaminat singur de trei ori cu o formă acută de dizenterie și tot de trei ori s-a vindecat, luînd un preparat de iod care și-a pierdut toxicitatea. Noul preparat denumit „Iodinol albastru” se produce acum pe scară industrială în U.R.S.S. fiind eficient și în tratamentul pleureziei, purulenței, tuberculozei și a altor boli.

AH, MIGRENA I

Pe baza unor observații îndelungate s-a constatat că fiecare al zecilea om suferă de migrenă, iar predispoziția la durerile de cap se moștenește. Dacă ambii părinți au suferit de migrenă, copiii vor suferi și ei în proporție de 70 la sută; dacă numai unul din părinți suferă de această afecțiune, procentul urmașilor care vor avea migrenă

se reduce la 45 la sută, iar dacă părinții n-au suferit de loc de dureri de cap, dar în familie această boală este frecventă, vor pătimi de pe urma migrenei 25 la sută dintre urmași.

CIUDAȚENILE OBOSELII

Cei care nu fac nici un fel de muncă fizică obosesc mult mai repede decît cei care efectuează o astfel de muncă. Această aparentă contradicție se explică prin faptul că activitatea fizică desfășurată în mod regulat are efecte pozitive, printre altele asupra sistemului circulator: vasele capilare se dilată, irigă din belșug cu sînge țesutul muscular, eliminînd, prin urmare, mai repede reziduurile formate ca urmare a efortului fizic. În schimb la o viață sedentară, lipsită de muncă fizică, circulația periferică este mai puțin bogată, schimbul în celule nu se mai face în mod regulat și rapid, din care cauză apare oboseala.

Care este temperatura normală a corpului nostru? 37° — este răspunsul general. Și totuși, nu este întocmai așa. Temperatura din interiorul corpului este mai ridicată decît la suprafața pielii. Temperatura rectală poate depăși 37,8°C chiar la un om sănătos. Temperatura orală (în gură) este în schimb mai mică de 37°, variînd în jurul cifrei de 36,7°—36,9°.

Dar și aceste cifre sint relative. Un om a cărui temperatură ar rămîne constantă ar fi o curiozitate, ca și un om de înălțime și greutate invariabilă. Căci înălțimea este mai mare dimineața, iar în timpul zilei șira spinării se îndoaie treptat; greutatea crește brusc în timpul meselor și scade brusc în timpul excreției și treptat în cursul zilei. Variații în temperatura corpului apar regulat în cursul zilei: între maximele de la sfîrșitul după-amiezii sau începutul serii și minimul de la ora 4—5 dimineața poate exista o diferență de 0,5° sau chiar 1°. La muncitorii care lucrează noaptea, momentele maximum și minimum de temperatură sint inversate.

Temperatura ficatului este de 37,8° în timp ce cea a pielii acoperită de îmbrăcăminte este de 29,4°—33,8°. Temperatura pielii variază mult în funcție de temperatura inconjurătoare. Temperatura „internă” este, însă, mult mai constantă. Frigul nu modifică în mod obișnuit temperatura omului. Dacă acesta e apărut de veșminte călduroase între temperatura corpului și aceea a aerului exterior poate exista o diferență de 70—80°.

Munca musculară este o cauză importantă a ridicării temperaturii. Un efort muscular violent provoacă o creștere temporară a temperaturii corpului cu 0,6—2,4°C sau mai mult. S-au citat temperaturi de peste 40° în timpul unor eforturi fizice sau al unor exerciții sportive. Munca intelectuală duce la ridicări mai mici de temperatură decît cea fizică.

Temperatura corpului la copilul nou-născut, cu toate că este cam aceeași cu a adultului, tinde să fie neregulată și instabilă. Variații spontane, fără nici o cauză patologică sint obișnuite în primul an de viață. Surescîterea sau alte emoții puternice pot produce, chiar la copiii mai mari, o creștere de temperatură mergînd pînă la 1—1,5°.

Cu toate aceste variații, temperatura omului este considerată constantă. Omul și animalele cu sînge cald sint, cu alte cuvinte, homeoterme, spre deosebire de așa-numitele specii cu sînge rece — poichiloterme (broasca, peștele etc) la care temperatura corporală depinde în permanență de cea a mediului ambiant, prezentînd din acest motiv variații termice foarte mari.

Temperatura constantă sau aproape constantă este unul din ultimele procese ale evoluției. Acest lucru prezintă mai multe avantaje. O adaptare mai bună la orice climat, un randament intelectual și muscular mai bun, o mai mare putere de apărare față de agresiuni chimice, fizice, infecțioase.

Ridicarea temperaturii în caz de boală trebuie, pe de altă parte, considerată ca un „rău necesar”. În asemenea împrejurări și în anumite limite febra este folositoare în lupta împotriva „agresorilor”, stimînd mijloacele de apărare antiinfecțioasă (formarea de anticorpi, înmulțirea globulelor albe etc). Peste anumite limite, însă, febra devine dăunătoare, producînd diverse tulburări și de aceea trebuie combătută.

Există numeroase medicamente antipiretice (antitermice). Antipirina, aspirina, chinina, salicilații, cu toate că nu exercită decît un efect minim asupra temperaturii normale, scad temperatura în febră.

Utilizarea antipireticelor va fi făcută numai pînă la venirea medicului. Acesta trebuie să stabilească motivul febrei, prescriind numai după aceea antitermicele cu un adjuvant. Și încă o recomandare finală: termometrul — „aparatură medicală” cel mai la îndemînă — nu trebuie să lipsească din nici o casă, el fiind un instrument sensibil pentru „măsurarea” sănătății.

Medicus

Esculap răspunde...

M. M. — București. Ne-au bucurat aprecierile dv. asupra rubricii medicale. Vom ține seamă de sugestiile pe care ni le-ați dat. 1) Contra căderii părului nu există o „rețetă universală”. La dv. pare a fi un fenomen însoțitor al vîrstei. Vă recomandăm să folosiți loțiunea publicată în „Veac nou” nr. 6, la „Colțul cosmeticienei”. 2) Credem că v-ar fi utilă o cură de Gerovital și vitaminele din complexul B. 3) Iată și o soluție pentru îngrijirea mîinilor, pentru prevenirea crăpăturilor și netezirea pielii: stearină 20 g + hidroxid de potasiu 0,8 g + glicerina 15 g + apă 61 g + ulei de parafină 3 g.

AURELIA SOARE — București. 1) Copilul dv. trebuie educat în sensul alimentației complete. Dacă nu mănîncă dulciuri ca atare, nu este un inconvenient. Principii alimentare respective (hidrocarbonate) se găsesc și în făinoase (macaroane, griș, orez etc) care, preparate cît mai variat, îl pot „atrage” pe copil. 2) Dacă amigdalele se inflamează frecvent, împiedicîndu-i dezvoltarea și dacă ați încercat cura helio-marină fără rezultat îl puteți opera după vîrsta de 4 ani. 3) Desigur condițiile dv. de mediu au o acțiune dăunătoare asupra sănătății. Pentru a le remedia măcar parțial vă recomandăm o aerisire cît mai deasă, încălzirea intensivă a camerei și evitarea spălăturii și a uscăturii rufelor în cameră pentru îndepărtarea umidității în surplus a încăperii.

NICULAE MANDA — Com. Ianca, Reg. Oltenia. Vom publica în curînd un articol amplu despre spondiloză. La întrebările dv. vă vom răspunde prin poștă. Vă mulțumim pentru aprecieri și sugestii.

C. P. — Ineu. În constipație este foarte important să nu vă obișnuți cu medicamente și să încercați obținerea rezultatului prin mijloace naturale. Vă recomandăm înlăturarea sedentarismului prin mers pe jos, gimnastică, sport ușor, dușuri. Trebuie să vă formați un obicei de a avea scaun la ore fixe. Regimul alimentar va fi bogat în celuloză (legume, zarzavaturi, salate, piine neagră sau de grăham). Folosiți de 1—2 ori pe zi cîte o porție de varză acră crudă, fructe cu coji și sîmburi, fructe uscate (prune, mere), compoturi, iaurt, miere. Încercați să beți dimineața pe nemîncate cîte un pahar cu apă rece cu 1—2 bucăți de zahăr sau o lingură de miere, sau o cafea neagră rece. Faceți cîte o cură de drojdie de bere 15—20 g pe zi. În caz că aceste metode simple nu sint suficiente, adăugați la regim: sîmînță de in (1,2—1 linguriță muiată în prealabil în apă 2—3 ore) sau ulei de parafină 1—2 linguri seara. La nevoie, folosiți cu regularitate la aceeași oră, timp prelungit: sulfat de sodiu 30 g, fosfat de sodiu 30 g, citrat de sodiu 30 g. — 1 lingură la 1 litru de apă — de luat cîte un pahar dimineața și seara înainte de masă.

P.S. — Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea: „Pentru Poșta medicului”.

★ FILMUL ★

Faceți cunoștință cu

Nina Urgant

Nu tuturor actrițelor de cinema le este hărăzit debutul spectaculos al Tatiane Samoilova ori al Ninei Drobișeva. Cariera multor celebrități ale ecranului a început cu însemnificanțe apariții în corpul figuranților.

Și Nina Urgant a debutat foarte modest — într-un rol episodic din „Imblinzitoarea de tigri”, urmat de alt rol episodic în „Mantaua”, filmul regizat de Alexei Batalov.

În schimb, Nina a acumulat o interesantă experiență actoricească pe două scene leningradene: Teatrul Comsomolului și Teatrul „Pușkin”, unde lucrează actualmente. Ea a parcurs un bogat registru interpretativ, intruchipând roluri de cea mai diferită factură, începând cu poetica Mașa, sora mijlocie din capodopera lui Cehov „Trei surori” și continuând cu Ninuccia, curajoasa fată napolitană ce pornește cu îndrăzneală să-și cucerească fericirea, eroina piesei lui Eduardo de Filippo „De Pretore Vincenzo”, cu Nelli, ființa timorată, neliniștită, din „Umiliții și obidiții” lui Dostoievski, în dramatizarea cu același titlu și cu o seamă de personaje din piesele contemporane.

În ultima vreme, Nina Urgant a avut o realizare foarte apreciată în spectacolul „Sfârșitul nopților albe”, care i-a prilejuit un contact mai apropiat cu creația Verei Panova, cu problematica psihologică specifică acestei scriitoare. Verei Panova îi datorează Urgant și primul ei mare rol în cinematografie — mama lui Volodea din filmul „Prologul”, o ecranizare după nuvelele „Valea” și „Volodea” ale scriitoarei. La ultimul Festival cinematografic internațional de la Cannes, unde „Prologul” a dobândit Premiul special al juriului, critica a salutat cu satisfacție talentul acestei actrițe.

Numeroasele cronici pe care presa sovietică le-a consacrat acestui film au relevat de fiecare dată jocul de o nuanțată expresivitate al Ninei Urgant.

Eroina ei este un om slab, neajutorat, mărginit. Dar totodată e o femeie plină de bunătate, muncitoare, cinstită, nu lipsită de farmec. Bărbatul a părăsit-o și își crește singură băiatul, pe Volodea,

sperînd că într-o zi își va putea reface fericirea. Războiul o găsește singură, cu grija unui al doilea copil, al cărui tată a părăsit-o la rîndul său. Ea e conștientă că reprezintă o povară pentru fiul ei, care a ajuns la o vîrstă fragedă capul familiei și lucrează într-o uzină ca s-o poată întreține.

Despre acest prim mare rol al Ninei Urgant criticul E. Evgheniev observa că a făcut posibilă manifestarea unui talent autentic plin de gingășie lirică, de grație feminină și simplitate. După părerea sa, o performanță remarcabilă a actriței o constituie identificarea ei cu această eroină pe care a reușit s-o zugrăvească pînă în cele mai intime fibre ale sufletului. Și constată cu admirație că Nina Urgant nu s-a temut să se urîțească în fața obiectivului, așa cum se întâmplă cu unele vedete, nu a ezitat să apară desfigurată de plîns, nepieptănată.

În curînd spectatorii noștri vor face cunoștință cu un alt personaj incarnat de Urgant, după acest prim succes cinematografic. Este Evdokia Mihailovna din filmul „Vi-l prezint pe Baluev”. Desigur, un actor nu se află în cea mai fericită postură atunci cînd, fiind vorba de o transpunere după o operă literară, o însemnată parte din biografia personajului său rămîne în afara scenariului. Evdokia Mihailovna, soția lui Baluev, apare doar în câteva secvențe, dar, după părerea criticilor, acestea figurează printre cele mai izbutite momente ale filmului. Și aici Nina împrumută eroinei farmecul personalității ei. Evdokia este un om adevărat, puternic, care trăiește o viață interesantă și își adoră munca. Ea este totodată o minunată soție — devotată, plină de solicitudine, cu o încredere nemărginită în omul pe care-l iubește și totodată stăpînită neîncetat de o teamă foarte feminină pentru trăinicia fericirii lor comune, pe care împrejurările, despărțirea îndelungată (Baluev pleacă pe diverse șantiere) o pun mereu la încercare. O tovarășă de viață credincioasă, inteligentă, cu o inimă generoasă... Dar să lăsăm viitorilor spectatori ai filmului plăcerea de a descoperi ei înșiși personajul creat de Nina Ur-

Nina Urgant așa cum este...

...și așa cum apare în filmul „Prologul”

gant cu ajutorul interesantelor date biografice oferite de eroina romanului lui Vadim Kojevnikov.

Încă nu știm ce roluri pregătește actrița în momentul de față. Dar am putea aminti declarația pe care dînsa a făcut-o nu de mult unui ziarist, semnificativă pentru genul de roluri către care înclină preferințele ei:

— Viața nu e atît de simplă, atît de schematică cum mai încearcă s-o prezinte unii cinești — spune Nina. E adevărat, oamenii au parte de multe bucurii, dar nu numai ele le sînt semănate în cale. Aș vrea să intruchipez pe scenă și pe ecran oameni veridici, cu multiplele lor interese, cu căutările și dezamăgirile lor, cu izbînzile și insuccesele lor, așa cum îi întîlnim în viață. Și mai ales aș vrea să înfățișez convingător slăbiciunea și forța feminină, caracterul complex, multilateral al femeii contemporane.

Un deziderat pe care Nina își propune să-l respecte cu fidelitate, rămîind mereu ea însăși.

M. C.

Un film povestit

„Tovarăși de drum”

Doi tineri documentariști, Vladimir Krasnopolski și Vateri Uskov au ecranizat la studioul din Sverdlovsk navela lui Iuri Naghibin „Primăvară timpurie”. Filmul se intitulează „Tovarăși de drum” și este cronica unei lungi călătorii efectuate de pasagerii unui vagon de marfă pe drumurile războiului, în primăvara anului 1943.

Vagonul de marfă, încărcat cu mașinile tipografiei unui ziar de front a fost atașat unui tren cu prizonieri hitleriști. Trenul înaintează cu mare dificultate, cu nenumărate opriri în stații și în plin cîmp. Ceea ce explică apariția necontentită în vagonul de marfă a unor pasageri, nerăbdători să ajungă acasă.

Cei dinții locatari ai vagonului sînt un tânăr soldat demobilizat, cu un bandaj negru la unul din ochi și o fetiță de zece ani, slăbuță și mereu îngîndurată. La prima vedere s-ar putea crede că sînt frate și soră. Dar fetița îi spune soldatului „tata Kolea”. A găsit-o printre ruinele unei străzi din Leningrad. Întreaga ei familie murise în timpul asediului. Fără a sta pe gînduri ostașul a luat-o cu el și acum o duce acasă, pentru a o încredința mamei lui. Celor doi li se alătură rînd pe rînd o actriță care a dat concerte în prima linie a frontului, o fată conductor, mîtușa Pașa — o femeie simplă dar inimoasă —, un om între două vîrste care a pierdut totul, un bătrîn și, în sfîrșit, Nina Ivanovna. Tînăra aceasta delicată, cu înfățișare oboșită și care așteaptă un copil poartă în suflet o rană groasă, dureroasă. Soțul ei, medic militar, alături de care lucrase în toți acești ani pe front, a fost ucis de un hitlerist care rătăcea înnebunit de spaimă printre ruinele fumegînde.

Oameni foarte diferiți se întîlnesc în vagonul de marfă, încep să se cunoască și în cele din urmă alcătuiesc o adevărată familie, pe care o unește nu numai conviețuirea îndelungată sub același acoperiș mobil, dar și suferințele, lipsurile pricinuite de război.

Trenul își croiește cu greu drum, trebuînd să facă mereu loc garniturilor ce transportă spre apus tunuri și tancuri, cărbune și lemn de construcție. Provițiile pasagerilor se reduc vîzînd cu ochii. Intr-una din zile este împărțită și ultima bucată de pîine. La prima oprire, ostașul numit de fetiță „tata Kolea” se dă jos și se întoarce peste pușin timp cu un ulcior cu lapte pentru care și-a dat singura cămașă. La oprirea următoare, într-o gară distrusă, izbutește și actrița să-și schimbe rochia elegantă de spectacol pe niște alimente, destinate prînzului comun.

Un singur pasager pare să aparțină unei lumi cu totul străine. Acesta e un bătrîn morocănos, care urcă cu greu în vagon doi saci plini pe care nu-i scapă nici o clipă din vedere. Pe toți călătorii îi privește cu neîncredere, temîndu-se mereu să nu pună vreunul mîna pe sacii lui. Ziua stă nemișcat lingă ei, iar noaptea, sfîdîndu-i pe oamenii flămînzii din preajmă, își prăjește bucăți de slănină pe care le infulecă apoi cu poftă. E deci cît se poate de firească hotărîrea luată de micul colectiv al vagonului de a-l expulza la prima oprire.

Trenul înaintează mai departe în acest început de primăvară, iar mica familie a călătorilor, căreia i s-a adăugat acum un nou membru — fetița Ninei Ivanovna —, privește cu speranță, cu încredere semnele dezghețului, ca și zîmbetul plîpînd al primilor ghiocei.

Filmul „Tovarăși de drum” a fost primit călduros de spectatori și de critici. Este îndeosebi apreciată omogenitatea colectivului de interpreți, munca regizorilor cu actorii. Alături de vedete cunoscute ca Pavel Kadocnikov, Zinaida Kirienko, V. Vladimirova, își fac debutul în acest film și trei tineri talente: Anatoli Barciuk, Alla Surkova și Aleksandr Matkovski.

P. R.

Natalia Kustinskaia

În urmă cu trei-patru ani numele Nataliei Kustinskaia nu era cunoscut spectatorilor de film. Acum însă actrița primește o vastă corespondență, pentru care ar putea s-o invidieze oricare celebritate a ecranului. Pe biroul Natașei se află o mulțime de scrisori venite din diferite orașe ale U.R.S.S., din R.D. Germană, Polonia, Bulgaria, Indonezia, R.A.U. etc.

— Reușiți să răspundeți la toate? — o întreb.
— Din păcate, nu. Sînt foarte ocupată. De obicei, de dimineață și pînă seara mă aflu la repetiții, pe platoul de filmare. Dar în orice zi liberă consacru cîteva ore corespondenței.

— Și despre ce scriu spectatorii? Pariez că vi se aud numai complimente...

— Se întîmplă și asta. De cele mai multe ori însă, scrisorile conțin sfaturi, urări; sînt întrebate dacă filme mult, dacă am familie, la ce vise și multe, multe alte lucruri.

— Poate că veți profita de ocazie pentru a răspunde pe această cale la unele din întrebările ce vi se adresează.

— Cu plăcere, dacă acest lucru i-ar putea interesa pe cititori. M-am născut într-o familie de artiști de estradă. În copilărie am luat lecții de pian, iar mai tîrziu am învățat la școala de muzică.

— Așadar v-ați pregătit pentru cariera muzicală?
— Într-adevăr, muzica este cea de a doua pasiune a mea. Chiar și la facultatea de artă scenică a Institutului unional de cinematografie din Moscova unde am studiat, m-am pregătit să devin actriță de comedie muzicală.

— Și cu toate astea, primele dv. roluri n-aveau nimic comun cu comedia.

— Multă vreme mi s-au încredințat numai roluri serioase. Așa au fost personajele din „O dimineață morhorită” (ultima serie a trilogiei „Calvarul”), „Primele încercări”, „Anii fecioriei”. În filmul „Mai tare ca uraganul” am cîntat la pian „Apasionată” de Beethoven.

— Și ce puteți spune despre ultima dv. creație?

— Comedia „Trei plus două”, varianta cinematografică a piesei lui Serghei Mihalkov „Sălbaticii” mi-a oferit prilejul să intruchipez o fată de vîrsta mea, studentă la Institutul de cinematografie, care, oa și mine, se numește Natașa.

— Ce rol vă place mai mult?

— Încă n-aș putea vorbi despre preferințe. Doar am jucat destul de pușin. Rolul meu preferat se află cu siguranță printre cele pe care nu le-am interpretat încă. Doresc foarte mult să joc într-o comedie muzicală. Soțul meu, care e regizor, încearcă să mă ajute. Sîntem amîndoi în căutarea unui scenariu potrivit. E drept, se fac întotdeauna ironii pe seama cuplurilor în care soțul e regizor iar soția, interpreta rolurilor principale din filmele lui. Pe noi astfel de glume nu ne supără. Principalul e ca viitoarea comedie să fie amuzantă....

Vladimir Surmilo

O marfă de mare pret

CAFEAUA

Reclamele publicate în presa vesteuropeană și nord-americană invită stăruitor publicul să bea cafea. Desenatorii se întrec în a le prezenta cât mai atrăgător. Tineri cu surîsul pe buze țin în mână cești de cafea din care ies aburi. „Beți împreună cu noi!” — spun ei. Revistele publică de Anul nou — brazi alcătuiți din boabe de cafea și încărcăți cu jucării și-și îndeamnă cititorii să încheie masa sărbătorească cu o ceașcă de cafea aromată...

Ca să înțelegem raționamentele după care se conduc importatorii de cafea când îi îndeamnă pe consumatori s-o folosească, e de ajuns să cităm numai două cifre:

În primul rînd, populația planetei consumă anual 41-43 milioane de saci de cafea (un sac are 60 de kg); în al doilea rînd, producția mondială de cafea s-a ridicat în anul agricol 1962/63 la peste 66 milioane de saci.

O simplă operație aritmetică ne arată că avem de-a face cu o supraproducție de cafea. Dar dacă există un excedent de cafea — 23 milioane de saci — de ce nu se consumă el? Aici se impune dezvăluirea unui „secret”; prețul boabei de cafea este extrem de ridicat.

Credincioșii care nu adorm

Cafeaua (de la cuvîntul arab „kahva”), băutura atît de obișnuită și care nu ni se mai pare de mult exotică, are o istorie multiseclară. Pentru prima oară s-a vorbit despre ea în niște scrieri datînd din secolul al XV-lea și descoperite în Abisinia. Există, însă, o dovadă că populația din această regiune a Africii cunoștea arborele sălbatic de cafea cu mult înainte și știa că băutura are proprietăți tonifiante. Cofeina din boabele de cafea sporește pentru un timp capacitatea de muncă a omului, stimulează sistemul nervos central și intensifică activitatea circulatorie.

O legendă spune că într-o moschee, unde în fiecare vineri se aduna un mare număr de credincioși, hogea a observat că nici unul dintre ei nu adormea în timpul slujbelor religioase foarte lungi. Încercînd să afle cauza „entuziasmului” enoriașilor lui, hogea a descoperit că, înainte de a veni la moschee, credincioșii beau cite două-trei cești de cafea tare.

În Europa primele cafenele au apărut la începutul secolului al XVII-lea la Constantinopol și Veneția. În 1652, londonezii s-au intrunit în fața unei căsuțe de pe str. St. Michael pentru a sărbători deschiderea primei cafenele din capitala Angliei. Cu timpul, însă, cafenelele au devenit un fenomen obișnuit în viața orașelor.

Îmi amintesc de o întîlnire interesantă pe care am avut-o la Cairo. În acest oraș mare, în care zgîrie-norii rivalizează cu piramidele lui Keops, Keften și Mikerinon, există un cartier comercial numit Han al-Halili. Într-o zi, cu arșiță cumplită am pornit într-acolo ca să cumpăr o amintire din Egipt. Din cauza zăpușelii mergeam foarte aproape de zidurile caselor, unde era totuși puțină umbră. Privirea, care căuta cu disperare un pahar de apă rece, mi s-a oprit întimplător pe firma „El-Feișavi”. Simpla denumire nu-mi spunea nimic. Cînd m-am apropiat, însă, de local am zărit prin jaluzele o masă mare de marmură, pe care se aflau frumos rînduite rîșnițe de cafea, lămpi cu spirit și vase pline cu cafea din care ieșeau aburi. În sală era semiîntuneric și plăcut. M-am așezat la o masă.

— Sinteji rus? — a fost prima întrebare pe care mi-a adresat-o un vecin. Apoi a început să-mi vorbească despre calitățile cafelei care „e de neînlocuit pe arșiță”. Cafeaua a fost, într-adevăr, foarte gustoasă și pregătită cum se cuvine de o mînă pricepută.

— La „El-Feișavi” se găsește cea mai bună cafea — mi-a spus vecinul meu, ridicînd semnificativ un deget. — E cea mai veche cafenea din Cairo.

Abia atunci am cercetat cu atenție ambi-anța, care deosebea, într-adevăr, cafenea „El-Feișavi” de cafenelele somptuoase din centrul orașului. Aci totul era extrem de simplu, începînd cu mobilierul și terminînd cu serviciul. Chelnerii nu se înclinau pînă la pămînt, în fața clienților și îmbrăcămintea lor nu se deosebea de hainele consumatorilor. Cafeaua pregătită pe loc, în fața clientului, în niște vase de sticlă de diferite forme și mărimi, nu în mașini strălucitoare de nichel „Expresso”, era servită pe tăvi de aramă.

— Cafeaua este o întreagă știință — mi-a spus egipteanul. Boaba de cafea e ca grăunțele de aur. A fost o vreme cînd, din cauza prețului ei ridicat, oamenii de afaceri recurgeau la tot felul de tertipuri. Ca să mărească greutatea boabelor, în timpul prăjitului le stropeau cu vaselină lichidă. Boabele verzi degradate erau vopsite cu substanțe dăunătoare sănătății sau amestecate în tambure speciale împreună cu bile de plumb. Grăunțele deveneau, astfel, netede, poleite, cu suprafața strălucitoare din cauza poșghitei de plumb ce se depu-

nea pe ele. Ba mai mult? exocroii „fabricau” boabe de cafea din aluat de făină de grîu, bob și porumb care prin culoare, greutate și formă semănau foarte bine cu grăunțele de cafea naturală.

Biciul și milioanele

Apoi, după ce a mai sorbit o înghițitură de cafea, el a continuat:

— Bătrînii n-au uitat „febra cafelei” din Brazilia...

Doi consumatori de la o masă vecină care urmăreau, se pare, mai demult discuția noastră, s-au tras mai aproape. Ei au intervenit în discuție, intrerupîndu-se unul pe altul, amestecînd cuvinte arabe și engleze și uitînd aproape cu totul de prezența mea. Se vedea că erau foarte bine documentați în problema mondială a boabei de cafea.

— În orașul Sao Paulo din îndepărtata Brazilie — ne-au spus ei — există un arbore de cafea turnat din metal. El simbolizează împărăția cafelei a acestei țări latino-americe. Pe la mijlocul secolului XIX, călugări capucini italieni au semănat boabe de arbore de cafea, aduse din Africa, la ferma Barbados de lângă Rio de Janeiro. Noua cultură s-a dezvoltat bine pe solul roșu fertil. De acolo arborele de cafea și-a început rapida sa migrație prin țară, punînd stăpînire pe noi terenuri. Curînd Sao Paulo a devenit principalul stat cultivator de cafea din Brazilia. Locul doi îl ocupa statul Minas Gerais. Cererea de cafea creștea vertiginos. Precventarea cafenelelor nu era numai o pasiune la modă a englezilor. La o ceașcă de cafea se rezolvau importante probleme politice. Cafeaua era prezentată ca un remediu în tot felul de boli. Importatorii se făceau luntre și punte ca să primească la timp transportul de cafea „tare” din Brazilia. Începînd din 1920, însă, pe piața mondială a apărut o nouă țară „a cafelei” — Columbia.

Pe plantațiile unde lucrau negri într-o stare de semislavie șuiera din zori și pînă în noapte biciul supraveghetorului. Pentru munca lor istovitoare, oamenii primeau în loc de bani o hîrtie de la administratorul latifundiei. Cu ea puteau lua din depozitul moșierului sămînță de bob, sirop de zahăr, sare și o bucată de postav ieftin. Iar cînd muncitorul îndrăznea să deschidă gura ca să ceară bani, i se puneau picioarele în butuci. De pe urma boabei de cafea plantațiilor și exportatorii realizau milioane. Cafeaua devenise principalul articol de export al Braziliei. În 1929, Brazilia a produs 29 milioane de saci de cafea, celelalte țări cultivatoare de cafea realizînd numai 9 milioane de saci. Din cauza beneficiilor aduse de ea, calea ferată construită cu capital englez care făcea legătura cu portul brazilian Santos, pe unde se exporta cafeaua, a fost numită „linia cu șine de aur”. În portul Santos ancorau anual cite 4.000 de nave.

— Din boabele de cafea exportate anual prin Santos — ne-a spus cel mai vîrstnic dintre egipteni — s-ar fi putut înălța un munte cit piramida lui Keops.

Un milion de dolari pentru...

distrugerea cafelei

Dîndu-și seama că se poate cîștiga bine de pe urma cafelei, oamenii de afaceri americani au început să pătrundă în Columbia spre a submina monopolul anglo-brazilian. Apoi ei au declanșat ofensiva chiar pe teritoriul Braziliei, investind capitaluri imense. Treptat, această cultură a început să le înlăture pe toate celelalte, transformînd Brazilia într-o țară tipic colonială cu o economie unilateral dezvoltată.

Cu timpul, desfacerea cafelei a devenit problema nr. 1. Producția a depășit consumul mondial. Așa încît s-a hotărît să fie tăiați o serie de copaci și să se reducă salariul muncitorilor de pe plantații. Dar nici aceste măsuri ale plantatorilor brazilieni n-au putut ridica prețul cafelei. Atunci a început distrugerea barbară a producției. Boabele de cafea erau arse în focarul vapoarelor și locomotivelor. Dar ele ardeau prost. Atunci s-a hotărît să fie scoase pe cîmp, să fie stropite cu petrol și să li se dea foc. Un milion de dolari cheltuiau pe an plantatorii cu achiziționarea de petrol din S.U.A. pentru a incendia cafeaua. Cerul Braziliei era negru de fum. Dar nici aceste măsuri nu i-au putut scoate din impas. Au încercat să arunce cafeaua în mare. Munții submarini de cafea creșteau de la o zi la alta. Sărăcimea, însă, era de altă părere: decît să rabde de foame, muncind pentru un salariu de mizerie, mai bine să încerce, chiar cu riscul vieții (în apele de lângă țărîm mișună rechini) să scoată din mare sacii de cafea și să-i vîndă pe piață. Atunci plantatorii au dat dispoziții ca boabele de cafea să fie transportate cît mai departe de țărîm și vărsate din saci. Fiind ușoare, grăunțele nu se dădeau la fund, ci pluteau, duse de curent, în largul oceanului. Din 1931 pînă în 1943 au fost distruse circa 78 milioane de saci de cafea.

— Cunoașteți istoria grevei declarate în 1938 de docherii din Santos? — m-a întrebat la un moment dat același egiptean. Emigrasem pe atunci în Brazilia și munceam ca docher. Dictatorul Vargas dăruise o mare cantitate de cafea lui Franco. Am refuzat să încărcăm vaporul. Poliția s-a năpustit asupra greviștilor. Sacii cu cafea au fost udați cu sîngele docherilor...

Iată de unde cunoștea interlocutorul meu istoria boabei de cafea.

Am avut prilejul să vizitez plantații de cafea din diferite țări în diferite anotimpuri ale anului. Plantațiile din India, Ceylon și din alte țări tropicale seamănă destul de bine între ele: șirurile lungi de arbori veșnic verzi, colibe joase ale muncitorilor, biroul administratorului, terenurile amenajate pentru prelucrarea inițială a recoltei și șoproanele unde se păstrează boabele de cafea care n-au fost încă expediate la fabrică.

Arborii de cafea au niște frunze de culoare verde închis, lucioase ca ale ficusului. Lîngă fiecare frunzuliță există cîteva flori albe. Cînd sînt în floare, arborii răspîdesc în jur o aromă plăcută, dar complet diferită de cea a băuturii de cafea. Fructele seamănă cu niște vișine pitice, de culoare violet-inchis sau neagră. Sînt culese manual în coșuri.

Iar acum să părăsim plantațiile unde fiecare arbore aduce în medie cite un kilogram de boabe pe an. Cît reprezintă asta în bani, e cam greu de spus. Piața mondială a cafelei este într-o fluctuație continuă. Importatorii nordamericani achiziționează mai bine de jumătate din cafeaua produsă și de aceea pot dicta prețurile. În ce fel anume?

Să ne imaginăm o sală imensă, undeva în New York sau Bogota, înțesată de inși eleganți, cu miinile îngrijite și impodobite cu inele scumpe. Are loc o licitație.

Pe un podium se află președintele. De-a lungul pereților, pe măsuțe speciale, sînt expuse în săculeți de celofan sortimentele de cafea. Gentlemanii cu capete pleșuve și fețe alungite sînt extrem de încordați. Se hotărăște prețul, fapt care prezintă interes atît pentru proprietarii de plantații cît și pentru cumpărători.

— Sortiment mediu, tranșa numărul șase — anunță cu un glas inexpressiv președintele.

Din centrul sălii se aude o voce:

— 130 !*

— 130 ! — spune președintele și bate cu ciocănelul în masă.

— 132 ! se face auzit glasul unui ins din ultimul rînd.

— 132 ! — rostește președintele. — 132 — repetă el după ce nu mai aude nici o nouă propunere.

Există oare o ieșire din situația grea în care se află cafeaua? Iată răspunsul producătorilor: „Da, există! Sînt necesare pieșe de desfacere sigure care să taie o dată pentru totdeauna tentaculele speculanților”. Și ei consideră pe bună dreptate că cele mai potrivite pieșe sînt țările socialiste.

V. Kassis

*) Prețul se indică în șilingi englezi per sac.

○ competiție și eroii ei

În Innsbruck, pe „Bergisel” flacăra olimpică s-a stins pentru a se reaprinde peste opt luni la Tokio. Marea întrecere a iubitorilor sportului alb a suscitat un atît de viu interes, încît și acum, după aproape o săptămînă de la încheierea Jocurilor olimpice de iarnă, se mai discută despre rezultate, despre eroii competiției.

Cea de a noua ediție a Olimpiadei albe, care a întrunit reprezentanți din 37 de țări și aproape un milion de spectatori (cu bilete, fără a mai pune la socoteală imensa multime de privitori înșirați de-a lungul pîrtilor de schi pentru a urmări întrecerea schiorilor) a fost dominată categoric de sportivii sovietici. Aceștia s-au înapoiat în patrie cu un trofeu impresionant: 11 medalii de aur, 8 de argint și 6 de bronz, trofeu care le-a asigurat locul întii. Cine sînt autorii marelui succes?

„Regina patinajului”

Cea mai populară figură a olimpiadei a fost, fără discuție, „regina patinajului viteză”, Lidia Skoblikova. Ea a stabilit recordul absolut al întrecerilor de la Innsbruck, care va putea fi eventual egalat, dar niciodată depășit: a cucerit toate cele patru medalii de aur pe care le pune în joc proba de patinaj viteză cu cele patru distanțe ale sale (500 m, 1 000 m, 1 500 m și 3 000 m). Este un record unic, care vorbește de la sine despre valoarea sportivei.

Lidia nu este la primul ei mare succes internațional. La campionatul mondial din 1963, profesoara din Celeabinsk a cucerit toate titlurile puse în joc. De la ediția precedentă a olimpiadei, care a avut loc la Squaw Valley, deține două medalii de aur. De data aceasta, însă, s-a întors în patrie cu „tot aurul din lume” — cum a scris un ziarist sovietic.

După acordarea ultimei medalii, Lidia Skoblikova a fost asaltată de corespondenții de presă străini. Sechestrînd-o într-o încăpere a stadionului, ei au improvizat o adevărată conferință de presă. Ne referim la acest episod pentru că răspunsurile pe care le-a dat Lidia caracterizează foarte bine complexa ei personalitate.

Un ziarist s-a interesat, de pildă, dacă în afară de sport mai are și alte pasiuni.

— **Îmi place muzica, teatrul, cărțile** — a răspuns campioana, destăinuind astfel grija ei pentru o dezvoltare multilaterală armonioasă.

Iată cum descrie corespondentul agenției Associated Press conferința de presă improvizată: „La întîlnirea cu ziaristii străini regina patinajului viteză s-a dovedit și o campioană la răspunsuri. Simpaticea blondină cu ochi albaștri ne-a cucerit cu farmecul feminin și vioiciunea ei”.

Un cuplu conjugal

Printre primele nume înscrise pe tabla de onoare a campionilor olimpici figurează și cele ale cuplului de patinatori artistici Liudmila Belousova și Oleg Protopopov.

Cine le-a urmărit evoluția direct la fața locului sau pe ecranele televizoarelor n-a putut să nu fie impresionat de grația și ușurința cu care au planat deasupra pistei de gheață ca doi veritabili balerini. La fel de impresionat s-a dovedit și juriul, acordîndu-le titlul de campioni olimpici la proba de patinaj artistic perechi.

Succesul celor doi patinatori are o sumedenie de semnificații. El demonstrează în primul rînd că sportul și viața de familie fac casă foarte bună. (Știați desigur că Oleg Protopopov și Liudmila Belousova sînt soț și soție).

În al doilea rînd, că nu e nevoie să îți echi la prima tinerețe pentru a urca culmile succesului sportiv. Oleg are 32 de ani iar soția sa 29.

În al treilea rînd că sportul de performanță nu sărăcește de loc viața celor care-l practică. Cei doi soți sînt și niște foarte harnici studenți. Liudmila la Institutul de transporturi teroviare iar Oleg la Institutul pedagogic din Leningrad, mari iubitori ai operei și baletului, cititori pasionați. În cercurile pe care le frecventează sînt foarte prețuiți pentru înalta lor înțelegere intelectuală.

În al patrulea rînd că anii de căsnicie nu slăbesc dragostea. Acum șapte ani, Oleg a întîlnit-o pe Liudmila la Moscova, cu prilejul unei competiții. A văzut-o pe pista de gheață, s-a învîrtit cît s-a învîrtit în jurul ei și i-a propus să patineze împreună. Ceea ce și fac de atunci.

— **Dragostea, la fel de puternică ca la începuturile căsniciei, a fost un factor foarte important în cucerirea titlului de campioni** — au declarat cei doi soți.

1500 de kilometri după o medalie

Atît a trebuit să alerge Ant Antson — și încă pe gheață — pentru a-și agăța medalia de aur la gît. De fapt pentru cucerirea propriu-zisă a medaliei n-a alergat decît 1 500 de metri — căci la această probă de patinaj viteză a devenit campion. Însă pregătirea preolimpică a însumat chiar ceva mai mult de 1 500 de kilometri!

Proaspătul „olimpic” și-a făcut debutul în sport nu pe patine. Tatăl tînărului sportiv estonian visa să-și vadă feciorul boxer. Dar băiatul a fost pe rînd cucerit de tenis, volei, baschet, atletism iar prima medalie de campion a cîștigat-o în 1955 cu echipa de... hochei din care făcea parte.

De atunci a rămas pe gheață, deși debutul ca patinator a însemnat o cădere. Dar Ant a continuat să învețe cu perseverență, a devenit campionul țării sale iar anul trecut — campion european.

Ant Antson e foarte iubit de supporterii estonieni din rîndul cărora nu lipsește niciodată bunica patinatorului, în ciuda celor 76 de ani ai ei. Oamenii îl iubesc în primul rînd pentru seriozitatea lui, prezentă în tot ce face: este nu numai sportiv fruntaș, ci și student fruntaș, și un trompetist de prima mîna. Apoi are și un incontestabil farmec fizic: o statură atletică (înălțimea — 1,84 m, greutatea — 82 kg), o față expresivă, ochi inteligenți.

Pentru calitățile lui, Ant a fost foarte simpatizat și de societatea olimpică de la Innsbruck, care l-a aplaudat cu căldură cînd i s-a conferit medalia de aur.

„Olimpiada albă a avut și alți eroi. Să nu uităm pe hocheiștii sovietici care au terminat turneul neînfrînți, sau pe schioare care au adus multe titluri patriei lor.

Iulia Scutaru

Combinatul chimic FAGĂRAȘ livrează:

- BACHELITĂ PENTRU UZ GENERAL ÎN DIVERSE CULORI ●
- BACHELITĂ PENTRU UZ ELECTROTENNIC ● BACHELITĂ PENTRU UZ ELECTROTENNIC ÎN EXECUȚIE TROPICALIZATĂ ● BACHELITĂ TEXTILĂ ● REZOLI DIVERSE TIPURI ● LAC DE BACHELITĂ ● NOVO-LAC SOLID, SEMIFLUID ȘI ALCOOLIC ● CORNOPLAST PENTRU NASTURI IMITATIE CORN ● CELULOID, PLACI DE DIFERITE GROSIMI ȘI CULORI ● CELULOID SIFEFAT ● CELULOID MARMORAT ● CELULOID PLACAT ● AMINOPLAST DIVERSE CULORI ●

execută:

Piese industriale de toate tipurile din bachelit și aminoplast, pentru înlocuirea materialelor ferose și neferose precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

Muzeul Cetății Bran profilat pentru istoria evului mediu, perioada 1377—1848, cumpără cu bani numerar, pe baza prețurilor stabilite de comisia de achiziții a muzeului, următoarele arme și obiecte medievale:

- puști sec. XVIII—XIX.
- iatagane sec. XIV—XV.
- săbii sec. XV—XVI.
- paloșe sec. XIV—XV.
- pistoale cu cremene, capșe.
- hangere.
- seuturi metalice, lemn, piele.
- sulițe.
- halebarde.
- săgeți.
- arcuri cu săgeți.
- archebuze.
- arbalete.
- cămăși de zale.
- armuri complete și incomplete.
- armuri pentru cal.
- platoșe de piept.
- coifuri.
- tunuri.
- briie de luptă.

Mărfuri de tranzit prin Vama Bran.

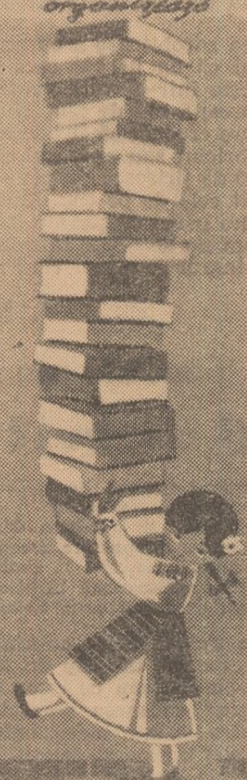
- cuțite.
- cositoare de Transilvania.
- candelă de argint sec. XVII—XVIII.
- ceramică de Transilvania.

Vă rugăm a anunța în scris muzeul nostru asupra eventualelor oferte pe adresa Muzeul Cetății Bran, localitatea Bran, Orașul Brașov, Regiunea Brașov, telefon 14.

Ofertelor li se vor atașa:

- descrierea
- datele cunoscute despre obiect
- fotografia obiectului.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURA ȘI ARTA
UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM

**LULIANA
CAMPANILĂ
LA SAȚE
I II - I III 1964**

STOFE
de CALITATE

I. I. S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

hănhatul pagina

Revista noastră a publicat în mai multe rânduri pagini speciale pentru femei. Ne-am gândit, însă, că reprezentanții sexului tare s-ar putea simți nedreptățiți. „Avem sau nu drepturi egale? — ar putea întreba ei pe drept cuvânt. Și dacă da, atunci de ce să nu existe și o pagină a bărbatului? O pagină specială pentru noi“.

Pentru a preîntîmpina aceste obiecții, publicăm azi „pagina bărbaților“. Sperăm că ea se va bucura de atenția cititorilor noștri de sex masculin.

Cînd a dispărut barba...

Nu se poate fixa data precisă cînd primul bărbat, pentru prima dată în istoria omenirii, și-a dat jos barba. Dar se poate afirma cu deplină certitudine că și printre oamenii primitivi, care au trăit cu cel puțin 60.000 de ani în urmă, s-au găsit „originali“ care au preferat să aibă obrazul liber și neted. Mărturia existenței acestei mode în îndepărtatele timpuri la care ne referim sînt desenele găsite pe pereții peșterilor.

În Egiptul antic bărbații foloseau la început, în chip de brici, cuțite din cremene bine ascuțite. Apoi, în mileniul al doilea înaintea erei noastre, au apărut brice de bronz destul de bine puse la punct.

Bărbi au existat și în vechea Grece. E interesant faptul că Alexandru Macedon și alte căpetenii de oști îi sileau pe soldații lor să se bărbiească. Motivul? Pentru a împiedica dușmanul să se poată înclășta în bărbile lor.

Pînă pe la mijlocul secolului al XIII-lea în Europa a fost la modă obrazul bărbierit. După aceea a început epoca bărbosilor. Barba a devenit aproape obligatorie.

În anul 1610 regele francez Ludovic al XIII-lea a dat un edict prin care își obliga supușii de sex bărbătesc să se bărbiească zilnic. Se spune că motivul acestei hotărîri a fost invidia: obrazul regesc era imberb și toate strădaniile lui Ludovic de a-și împodobi chipul cu o barbă cit de cit mai acătării rămîneau fără rezultat. Treptat, obiceiul bărbieritului s-a răspîndit și în alte țări.

Se știe cît de asiduu s-a războit cu bărbile țarul Petru cel Mare. Fanații bărabilor erau urmăriți îniferent de rangul și situația lor. Boierii care țineau la strămoșeasca podoabă facială ca la ochii din cap au avut destule de tras de la energeticul țar, care nu se sfia să le taie barba cu mina lui cînd ei se încapățîneau să nu se bărbiească. Petru I a instaurat chiar o amendă specială — foarte pipărată — pentru purtutul bărabilor.

O dată cu începutul secolului al XIX-lea barba a început să fie iar la modă. Și de data aceasta moda a durat o sută de ani.

În zilele noastre majoritatea zdrobitoare a bărbaților a renunțat la barbă. S-a calculat că un bărbat care se bărbiește cu regularitate cheltuiește într-o viață pentru această operație 3.500 de ore sau aproape 150 de zile. Nu e puțin!

Iată și cîteva amănunte care credem că îi vor interesa pe toți cei ce au de-a face cu briciul sau aparatul de ras. Un bărbat are pe față cam 30.000 de firușoare de păr — aproape de patru ori mai groase decît cele de pe cap. Mulți cred că în urma bărbieritului prea des părul crește mai repede. Lucrurile nu stau așa. După cum nu se poate afirma că părul se înclăștează la culoare sau se îngroașă atunci cînd ne bărbierim mereu.

I. Iuriev

Știți să bateți un cui?

De cîte ori n-ați auzit spunîndu-se: „Ce mai bărbat și ăsta! Nici un cui nu știe să bată!“

Dacă nu vrei să auziți și la adresa dumneavoastră o astfel de puțin măgulitoare apreciere, faceți un schimb de experiență cu inginerul moscovit F. Prohin. Vă asigurăm că demnitatea dumneavoastră bărbătească nu va avea nimic de suferit dacă veți urma sfaturile lui.

Înainte de toate, faceți o gaură în perete cu ajutorul unui sfredel. Bateți în orificiul respectiv un dop de lemn și în el fixați cuiul. Astupați totul cu chit sau cu ipsos, după care refaceți pe porțiunea respectivă culoarea peretelui. Dacă tabloul pe care vreți să-l afișați este mare, cuiul trebuie să fie și el mai rezistent (și mai bine e să folosiți o scoabă).

Stampele ușoare și ghivecele de flori pot fi agățate pe perete cu ajutorul cuielor tip șurub. Iată cum veți proceda. Înfășurați pe cui o sîrmă foarte subțire cu un diametru de un milimetru. Faceți o gaură în perete ca în primul caz, astupați-o cu chit și apoi fixați acolo cuiul cu sîrmușica pe el. După cîteva minute chitul se întărește.

Pentru a monta pe pereții camerei de baie o policioară sau o oglindă, faceți între plăcile de faianță o gaură mică cu un diametru de 3-5 milimetri și o adîncime de 3-5 centimetri. Puteți bate fără grijă un cui de care să atîrnați policioara sau oglinda.

F. Prohin

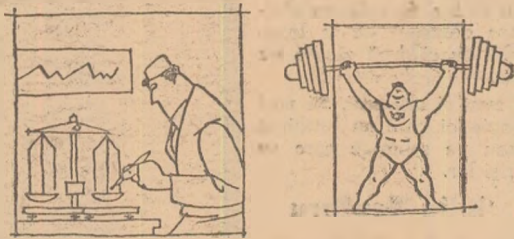
Estetica și viața

Trebuie să recunoaștem că vrăjitoarea chinie a fost întotdeauna mai generoasă cu sexul slab. (Să ne gândim numai la lingerie și nenumăratele variante de bluze și jachete din fibre sintetice, sau la blănurile sintetice). Dar în cele din urmă s-a îndurat și de bărbați, oferindu-le cîteva daruri. Fabricile sovietice au lansat pe piață paltoane și scurte din capron cu căptușeală caldă de semină. Cu ele poate fi înfruntat gerul cel mai aspru și vîntul cel mai turbat. Cumpărătorii s-au declarat foarte mulțumiți (în condițiile iernii rusești!).

Fabrica de aparate electrice de precizie „Tocielektroprigor“ din Kiev a produs cîteva noi tipuri de mașini de bărbierit. Una din ele, mecanică, cu marca „Kiev“, este foarte comodă la drum. Ea are o instalație specială pentru tuns. Alta, electrică, „Dnipro“, a apărut în magazine de curînd. În construcția ei sînt combinate două cuțite: primul taie firele lungi, după care vine cu „curățirea“ al doilea, ascuns după o rețea metalică fină.

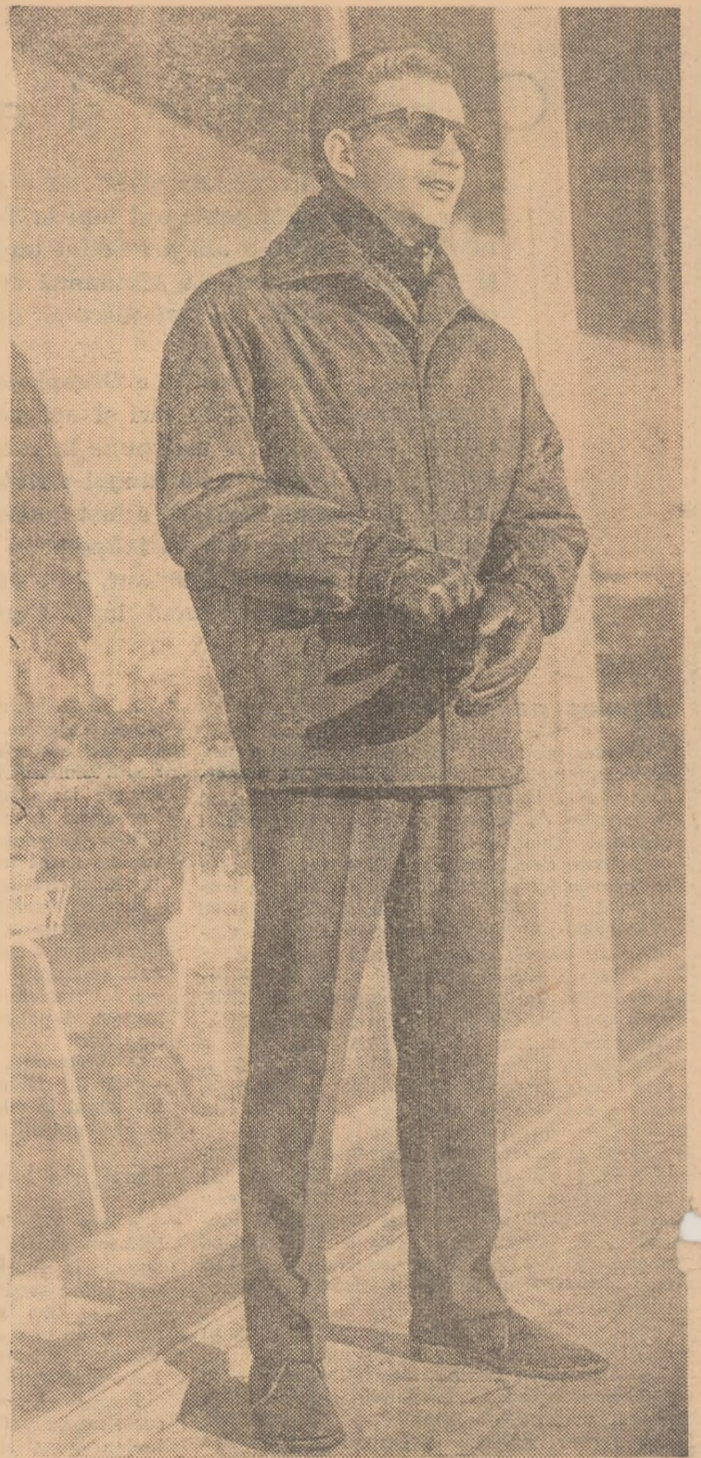
Înainte de a vă prezenta un nou model sovietic de port-țigaret, elegant și ultra-modern, cu bricheta montată în el, vom să precizăm: sîntem împotriva fumatului. Dar ce e frumos e frumos și nu trebuie trecut cu vederea. Port-țigaretul de care vă vorbim a produs entuziasm în rîndul cumpărătorilor de sex tare. Noroc că fabrica „Metalodetali“ din Moscova îl produce în cantități masive.

Compensație

Profesia ...și sportul

Desen de V. Dmitriuk și B. Ciuprinin

Moda

Siluete masculine

Azi bărbații nu se mai pot plînge că moda este ingrătă cu dinșii. Ea nu mai neglijează costumul bărbătesc a cărui siluetă se caracterizează prin linii verticale elegante. Haina, ușor cambrată și puțin mai lungă, cu umerii mai lăsați și reverele mai coborîte, se poartă încheiată la doi-trei nasturi. Pantaloni înguști, fără manșete — în funcție de înălțimea și carura, de destinația costumului și vîrsta posesorului lor (și chiar de numărul pantofilor!) — au jos lărgimea de 22-24 centimetri. Tîn să precizez că această lărgime permite să se sublinieze mai bine linia alungită a pantofilor cu vîrful în formă „oval“ sau „unghie“. Atragem atenția iubitorilor de extravaganțe că pantalonii mai înguști de 20 de centimetri dau o notă caricaturală siluetei.

În gama de culori a următorilor doi ani predomină tonurile compuse închise: multe nuanțe de gri („grafit“, „antracit“, „asfalt“), bleumarin, coniac-negru, nuanța prunei brumate.

Cîteva cuvinte despre accesorii. Cravata, ciorapii, mănușile, fularul trebuie să aibă culori mai calme.

Sergei Heiker

Pictor-desenator

la Casa unională de modele din Moscova

UMOR

Cum cer bunel maniere

întîlnim un cunoscut și ne mai vede așa...

Vocea lui suna ironic și disprețuitor. Abia am apucat să strecor mărul bucluș în buzunar, cînd în fața noastră a răsărit el și eu.

— Vrei un măr? — I-am întrebât eu.

— Nu! — m-a refuzat el tăios.

Am mușcat cu plăcere dintr-un măr rumen și gustos. El m-a privit cu indignare:

— Nu-i frumos să mîncîci mere pe stradă. Este o dovadă de proastă creștere.

Bucălica de măr mi-a rămas în gît. Am tușit.

— Nu-i frumos să tușești pe stradă. Înceață-te să te porți.

A trebuit să recunosc în sinea mea că are dreptate. M-am roșit pînă în vîrful urechilor și am acoperit cu mina porțiunea de măr mușcată.

— Pe cine ai mai văzut umblind pe stradă cu mere în mînă? Pune-l în buzunar. Poate

știi. Oare e așa de greu să spui pur și simplu: „Bună ziua!“?

— Nu-i greu — am recunoscut rușinat.

În fața noastră tocmai venea o femeie cu un copilăș în brațe.

spună lumea? Să știi că nu măi am putere să te învăț...

I-am promis că am să mă port frumos și m-am oprit pentru o clipă ca să mut în mîna cealaltă coșul mare și greu pe care îl duceam.

— Treci, te rog, în partea dreaptă — l-am rugat — să nu te deranjeze coșul.

— Unde ai mai pomenit că bărbatul să meargă în dreapta? — mi-a spus el pe un ton de parcă aș fi ucis pe cineva. Zău, nu știu ce să mă mai fac cu tine. Te învăț, te învăț și tot degeaba!

Topită de rușine am mutat iar coșul în mîna dreaptă care îmi amortise pînă la umăr — și ne-am continuat drumul după toate cerințele bunel maniere.

Vita Jilinskaite

Comentariul tînuț tipograf: „Schita asta e bună pentru o pagină contra bărbaților“.